

2de Voortgangsrapportage 2022

Versie: 3.0.0.0.0.0

Inhoudsopgave

1 Voorwoord	3
2 Leeswijzer en samenvatting	5
2.1 Leeswijzer	5
2.2 Samenvatting	6
3 Beleidsrealisatie begroting 2022	9
3.1 Bestuur en dienstverlening	10
3.2 Veiligheid	16
3.3 Economie	20
3.4 Bereikbaarheid	26
3.5 Omgevingskwaliteit	34
3.6 Stedelijke ontwikkeling	40
3.7 Jeugd en onderwijs	48
3.8 Cultuur, sport en recreatie	54
3.9 Maatschappelijke ondersteuning	62
3.10 Werk en inkomen	70
3.11 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	75
4 Paragrafen	79
4.1 Plankosten	79
4.2 Initiatieven derden	81
4.3 Personele lasten en externe inhuur	83
4.4 Bedrijfsvoeringsreserve concern	84
4.5 Taakstellingen	85
4.6 Halfjaarlijkse MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)	86
4.7 In control	88

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

In juni 2022 is het nieuwe college van start gegaan om het beleidsakkoord “Samen leven in Leiden” te realiseren. Een beleidsakkoord met ambitieuze plannen voor de toekomst. Ondertussen hebben we te maken met flinke uitdagingen en leven we in roerige tijden. Deze 2e Voortgangsrapportage is de eerste integrale P&C rapportage van dit nieuwe college. De rapportage geeft een beeld waar we staan ten opzichte van de Programmabegroting 2022. Daarnaast bevat deze voortgangsrapportage ook de financiële vertaling van de jaarschijf 2022 van het nieuwe beleid uit het beleidsakkoord. Dit nieuwe beleid wordt bij de betreffende programma's toegelicht.

De realisatie van de prestaties 2022 gaat voor het overgrote deel volgens plan. De mee- en tegenvallers uit deze rapportage leiden per saldo tot een verwacht voordeel van € 106.000.

De belangrijkste meevaller doet zich voor op het BUIG-budget. Op basis van de ontwikkelingen in het eerste kwartaal van 2022 wordt een incidenteel voordeel verwacht van € 2,0 miljoen. Daarnaast laat de komst van de Omgevingswet voor dit jaar een plus zien vanwege extra inkomsten via de Algemene Uitkering. Deze meevaller van € 1,3 miljoen kan niet los worden gezien van de impact van de komst van de Omgevingswet op het meerjarige financiële beeld. Deze impact is betrokken bij de programmabegroting 2023-2026.

Doordat de uitgaven binnen de investeringen minder snel worden gerealiseerd dan eerder begroot is er een incidentele vrijval van kapitaallasten. Deze kan niet los worden gezien van het nadeel op het taakveld treasury vanwege de verlaging van de omslagrente. Per saldo ontstaat hier een voordeel van € 1,1 miljoen. Tot slot laat de algemene uitkering uit het gemeentefonds een voordeel zien. Door een stijging van de rijksuitgaven neemt ook het gemeentefonds toe. Aan de andere kant blijft de groei van inwoners en woningen achter bij de verwachtingen. Het resultaat is per saldo een voordeel van € 0,9 miljoen.

Tegenover deze meevallers staan diverse kleinere tegenvallers zoals de stijgende kosten van de brandverzekering voor gemeentelijk gebouwen (€ 550.000), extra kosten voor de tijdelijke huisvesting van statushouders (€ 430.000), de vervanging van de uitkeringsadministratie € 478.000 en de viering van Leidens ontzet, inclusief een 3 oktober jongerenfeest (€ 455.000).

Bij een aantal projecten komen nu ook de nadelige gevolgen van de extreme prijsstijgingen in beeld. In het beleidsakkoord ‘Samen leven in Leiden 2022 - 2026’ is hiervoor een extra buffer gecreëerd. Besluitvorming hierover maakt onderdeel uit van de Programmabegroting 2023-2026. De buffer is bestemd als investeringsbuffer voor zover de prijsstijgingen niet redelijkerwijs binnen het project zijn op te vangen. Bij de 4^e technische wijziging zullen we u een afgewogen voorstel hoe om te gaan met de prijsstijgingen in het algemeen en de inzet van de buffer bij projecten.

In de 2e Voortgangsrapportage zijn ook de voorstellen voor nieuw beleid uit het beleidsakkoord opgenomen, voor zover de kosten in 2022 vallen. Een voorbeeld hiervan is extra budget voor het in stand houden van de huisvesting van culturele instellingen (€ 448.000). Alle voorstellen voor nieuw beleid zijn afzonderlijk toegelicht bij de programma's.

We stellen u voor om het verwachte resultaat van per saldo € 106.000 direct te verrekenen met de concernreserve, zodat de begroting weer op 0 sluit.

De 2e Voortgangsrapportage bevat ook een aantal budgetneutrale wijzigingen. Door deze wijzigingen nu te verwerken, 'vervuilen' ze straks niet het resultaat van de jaarrekening.

Leiden, september 2022

College van burgemeester en wethouders

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De voortgangsrapportage bestaat uit twee delen:

- Verantwoording van de beleidsrealisatie van de Programmabegroting 2022;
- De paragrafen plankosten, initiatieven derden, personele lasten, bedrijfsvoeringsreserve concern, taakstellingen, halfjaarsrapportage meerjarenperspectief grondexploitatie en 'in control'.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de Programmabegroting 2022. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op schema ligt:

Stoplicht	Betekenis
Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de voortgangsrapportage in ieder geval een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties

De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 200 prestaties waarin de Programmabegroting 2022 is opgedeeld, verwachten we dat 179 prestaties volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 21 prestaties is bijsturing nodig ('oranje') en we verwachten van nul prestatie dat deze niet binnen de kaders uit de Programmabegroting 2022 kunnen worden gerealiseerd ('rood').

De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de financiële afwijkingen opgenomen. Deze posten lichten we bij de rapportage over het betreffende programma toe. Het negatieve saldo verrekenen we met de concernreserve.

Programma	Omschrijving	Bedrag 2022	Totaal programma
1	Stijgende kosten brandverzekering gemeentelijke gebouwen	550	
	ICT-voorzieningen politieke ambtsdragers	132	
	Tegenvaller BIS-RIS+	220	
	Restant budget Digitalisering Bouwdossiers	109	
			1.011
2	Aanpak weesfietsen	80	
	Restitutie gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio 2021	-107	
			-27
3	Realiseren van meer openbare toiletten in de binnenstad	160	
	Regisseur bedrijventerreinen	75	
	Koploper blijven op circulair	175	
	Programmamanager kennisstad	30	
			440
4	RVMK model	43	
	Extra onderzoeks- en uitvoeringsbudget Leiden Duurzaam Bereikbaar	100	
			143
5	Nieuwe aanbesteding onkruidbeheersing en groenonderhoud	271	
	Stijging Afvalverwerkingskosten	136	
	Structureel tekort elektriciteit openbare verlichting	77	
	Stijging minimumloon uitzendkrachten	81	
	Gestegen kosten bedrijfsvoering Kinderboerderij Merenwijk	40	
	Restant budgetten Bodemconvenant 2021	34	
			639
6	Krediet "toegang Leidse Hout" alsnog onttrekken uit de reserve grondexploitaties	-276	
	Noodzakelijke intensivering en digitalisering Omgevingswet	-1.282	
			-1.558
7	Regionale Jeugdhulp 2022 - 2026	-600	
	Regionale uitvoeringskosten Jeugdhulp	132	
			-468
8	E-depot Erfgoed Leiden	90	
	Stijging minimumloon uitzendkrachten	78	

Programma	Omschrijving	Bedrag 2022	Totaal programma
	Onderhoudskosten / index culturele instellingen	448	
	Revolverend evenementenfonds	300	
	Viering Leidens Ontzet en drie oktober jongerenfeest	455	
	Budget Lokaal cultuuraanbod (covid-19)	359	
			1.730
9	Programma Tijdelijke huisvesting statushouders	430	
	Resultaat sociaal domein 2022-2026	468	
			898
10	Vervanging uitkeringsadministratie	478	
	BUIG 2022	-2.000	
	Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	175	
			-1.347
AD/OH	Afboeken taakstelling applicatierationalisatie	350	
	Treasury	3.187	
	Onderuitputting kapitaallasten	-4.307	
	Kapitaalverstrekking Alliander	-201	
	Algemene uitkering gemeentefonds	-915	
	Dividend 2021	-256	
	ICT / IV en dienstverlening	200	
	Hogere brandstofkosten wagenparken	71	
	Beveiligingskosten Stadhuis en Stadskantoor	60	
	Externe inhuur team Grond- en vastgoedbedrijf	180	
	Treasury 2022	63	
			-1.567
	Totaal (storting in concernreserve)		-106

Bedragen * € 1.000

Planningsoptimisme

Het reduceren van planningsoptimisme is de laatste jaren een belangrijk aandachtspunt. Bij de uitvoering van plannen doen zich altijd wel ergens tegenvallers voor waardoor de realisatie achter blijft bij de ramingen. Door een te hoog planningsoptimisme neemt de voorspelbaarheid van de begroting af. Dit speelt in hogere mate bij de grote en complexe projecten. Het verminderen van het planningsoptimisme bij grote projecten heeft dan ook de aandacht van het college.

Analyse

Om hier meer grip op te krijgen is een extra analyse uitgevoerd bij projecten waarvan de geraamde cash-flow voor dit jaar groter is dan € 1,0 miljoen. Uit deze analyse blijkt dat de cashflow dit jaar ongeveer € 55 miljoen achter zal blijven ten opzichte van de oorspronkelijke raming van € 136 miljoen. Daarbij hebben is ook gekeken naar de oorzaken achter het achterblijven van de cashflow.

We zien grofweg de volgende verklaringen:

- Vertraging bij de externe partners. Bij vertragingen in de bouw bijvoorbeeld door leveringsproblemen of personeelstekort, vertraagt ook de cashflow.
- Vertraging door afhankelijkheid van andere projecten, uitstel besluitvorming of uitstel bij derden partijen.
- Vertraging door wijziging van scope.
- Planningsoptimisme intern doordat de aanbestedingsfase langer duurt dan gepland en doordat een project door diverse oorzaken (bijv. participatie) langer in de voorbereidende fase verkeert. Pas na gunning komt beter inzicht in de benodigde cashflow.

Effecten van planningsoptimisme

De achterblijvende cashflow heeft effect op de kapitaallastenontwikkeling in de jaren 2023 en verder en zal bij de Eerste voortgangsrapportage 2023 leiden tot een voordeel op de kapitaallasten 2023. Voor de meeste projecten gaat het alleen om een rente-effect omdat de projecten in 2023 nog doorlopen. Er zit ook een beperkt aantal projecten tussen dat dit jaar wordt afgerond. Bij die projecten gaat vanaf volgend jaar ook de afschrijving lopen, waardoor het effect groter zal zijn.

Daarnaast heeft de achterblijvende cashflow invloed op de inschatting van de liquiditeitsbehoefte en de ontwikkeling van de schuldpositie van de gemeente. Afgelopen jaren bleek de prognose van de vaste en vlottende schuld voor het lopende jaar, zoals opgenomen in de programmabegroting, gemiddeld € 76,6 miljoen hoger dan de uiteindelijke realisatie. Zo was in de programmabegroting 2022 een prognose opgenomen voor de vaste en vlottende schuld ultimo 2021 van € 690 miljoen. De realisatie zoals opgenomen in de jaarstukken 2021, lag uiteindelijk op € 600 miljoen. De schuldpositie stijgt minder snel dan verwacht.

Hoe nu verder?

De uitkomsten van de bovenstaande analyse zijn verwerkt in de prognosebalans van de programmabegroting 2023. Zodra de cijfers over 2022 bekend zijn (bij de opstelling van de jaarstukken) zullen we opnieuw een analyse doen van de geraamde investeringen ten opzichte van de gerealiseerde. Op basis van de uitkomsten van deze analyses zal in aanloop naar de Kaderbrief 2023-2027 de cashflowraming verder worden aangescherpt en wordt u nader geïnformeerd over de aanpak en ontwikkeling van het planningsoptimisme.

Hoofdstuk 3

3 Beleidsrealisatie begroting 2022

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

<i>Programmanummer</i>	1
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Werk, Inkomen en Economie & Cultuur

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:

De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio.

De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte, persoonlijke en toegankelijke dienstverlening, waarbij burgers, bedrijven en overige instellingen betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

De publieke dienstverlening ervaart nog hinder van de ICT-verstoringen. Inmiddels zijn er diverse acties in gang gezet om de storingen op te lossen c.q. beheersbaar te maken.

3.1.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.3 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschap, Rijk en Europa	✓
	1A2.4 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.5 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1A Bestuur

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten op het gebied van Burgerzaken (o.a. reisdocumenten, rijbewijzen, huwelijken etc.)	⚠
	1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare, toegankelijke en efficiënte dienstverlening via minimaal de belangrijkste 5 kanalen die de burger van ons verwacht en die voldoen aan de moderne standaarden	⚠
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT)	✓
	1B1.4 Beantwoorden van eerstelijns vragen, verstrekken van informatie en leveren van eerstelijns producten	⚠
	1B1.5 Omzetten papieren archieven in digitale archieven naar de moderne standaarden	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 1B Dienstverlening

1B1.1, 1B1.2 en 1B1.4

In april 2022 is de raad per brief geïnformeerd over het feit dat de dienstverlening geregeld verstoringen kent. Afgelopen jaren is een ingewikkelde ICT-architectuur ontstaan (door de forse toename van systemen die aan elkaar gekoppeld moeten worden) die zorgt voor dagelijkse verstoringen in de dienstverlening. Onze organisatie verzet veel werk om dit in goede banen te leiden. Het is dankzij hun inzet dat het effect op de publieke dienstverlening tot op heden beperkt blijft. Ondanks die inspanningen zien we dat het aantal verstoringen vooralsnog hoog blijft en dat wettelijke termijnen en interne servicenormen onder druk staan.

Inmiddels zijn diverse acties in gang gezet om de storingen op te lossen c.q. beheersbaar te maken. Zo is de coördinatie versterkt zowel aan Leidse kant als aan de kant van het Servicepunt71 om incidenten af te handelen, hierover adequaat te communiceren en benodigde verbeteringen door te voeren. Met deze maatregelen zijn de problemen niet weg, maar wordt de mate van onvoorspelbaarheid van uitval van systemen verkleind waardoor de dienstverlening minder abrupt verstoord wordt. De daadwerkelijke vereenvoudiging en ontwarring van onze ICT-architectuur is een meerjarig proces.

3.1.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 1 Bestuur en dienstverlening (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K01.01	Stijgende kosten brandverzekering gemeentelijke gebouwen	L	550	-	-	-	S	
K01.02	ICT-voorzieningen politieke ambtsdragers	L	132	-	-	-	S	
K01.03	Tegenvaller BIS-RIS+	L	220	-	-	-	I	
01.01	Restant budget Digitalisering Bouwdossiers	L	109				I	
	Budgetneutrale wijzigingen							
01.02	Leges burgerzaken	L	562	-	-	-	S	
01.02	Leges burgerzaken	B	-562	-	-	-	S	
01.03	Onttrekking reserve Raad ivm kosten verkiezingen 2022	L	50	-	-	-	S	
01.03	Onttrekking reserve Raad ivm kosten verkiezingen 2022	B	-50	-	-	-	I	Reserve raad
01.04	Aanpassing begroting Rekenkamercommissie nav evaluatie.	L	15	15	15	15	S	
01.04	Aanpassing begroting Rekenkamercommissie nav evaluatie.	B	-15	-15	-15	-15	I	Reserve rekenkamer
	Resultaat programma 1		1.011	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.1.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Stijgende kosten brandverzekering gemeentelijke gebouwen (K01.01)

Als gevolg van ontwikkelingen in de verzekeringsmarkt valt de brandverzekering veel duurder uit dan voorheen. De recente aanbesteding heeft tot gevolg dat de kosten vanaf 2022 met 53 % stijgen en de premie € 550.000 hoger uitvalt.

ICT-voorzieningen politieke ambtsdragers (K01.02)

Om te voldoen aan het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers is er structureel budget nodig om voor de duur van de uitoefening van zijn functie de noodzakelijke informatie- en communicatievoorzieningen ter beschikking stellen. Dit geldt ook voor commissieleden (i.c. duo-leden, leden van de Referendumkamer en leden van de Rekenkamercommissie Leiden-Leiderdorp). Voor het college was dit al geregeld. Vanaf 16 maart 2022 wordt dit nu ook geregeld voor de raadsleden en commissieleden. De verwachte kosten voor deze regeling zijn structureel € 132.000.

Tegenvaller BIS-RIS+ (K01.03)

Binnen het project voor de vervanging van het raadsinformatiesysteem en het bestuurlijk informatiesysteem treedt een incidenteel nadeel op van € 220.000. Dit komt deels doordat de kosten voor het project hoger uitvallen dan oorspronkelijk ingeschat omdat sinds de vorige voortgangsrapportage het projectplan is afgerond. Daarnaast wordt voor het vervolg van dit project de standaard verdeelsleutel tussen de gemeenten toegepast i.p.v. de eerder voor Leiden financieel gunstiger uitvallende verdeelsleutel. Ten slotte is er sprake van een tegenvaller doordat eenmalige implementatiekosten per ongeluk in de eerste fase van het project nog niet waren doorberekend. Die kosten komen nu ten laste van het tweede deel van het project.

Restant budget Digitalisering Bouwdossiers (01.01)

De werkzaamheden voor het digitalisering van bouwdossiers zijn in tijd vertraagd en lopen door in 2022. Gevolg is dat ook de kosten zijn opgeschoven en een deel van de kosten pas in 2022 gemaakt worden. In de jaarrekening 2021 is hierdoor een voordeel op dit budget ontstaan van € 98.000. Abusievelijk is dit incidentele voordeel voor de digitalisering van de bouwdossiers niet overgeheveld naar 2022. Daarnaast vallen de kosten marginaal hoger uit (door langere doorlooptijd van de project) zodat de inschatting is dat de kosten in 2022 uitkomen op € 109.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

Leges (01.02)

De legesinkomsten burgerzaken zijn naar verwachting per saldo € 237.000 hoger (hogere inkomsten € 562.000, hogere afdracht € 325.000). Dit wordt veroorzaakt door een hoger aantal afgiften dan geraamd. Tegenover de hogere inkomsten staan hogere kosten voor extra inhuur van € 237.000.

Onttrekking Reserve Raad ivm kosten verkiezingen (01.03)

De reserve Raad had en heeft als belangrijkste doel de financiering van de uitgaven voor verkiezingen. Daarnaast kunnen ook de kosten inzake opleiding en begeleiding van (nieuwe) raadsleden, raadsonderzoek, een second opinion bij voorstellen uit de reserve worden bekostigd. In de kaderbrief 2021 is in voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen 2022 € 70.000 beschikbaar gesteld. Naar verwachting zullen de totale kosten van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 circa € 120.000 bedragen. Dit is in lijn met de kosten van de verkiezingen van 2018. Op basis van deze inschatting stellen we voor om € 50.000 uit de reserve Raad te onttrekken voor deze kosten.

Onttrekking Reserve Rekenkamer (01.04)

In 2021 heeft de evaluatie plaatsgevonden inzake de gezamenlijke Rekenkamercommissie Leiden-Leiderdorp (hierna RKC) waarin de conclusie was om de RKC grotendeels in de huidige vorm voort te zetten. In de Raadscommissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid van 20 januari 2022 is de evaluatie en de financiering van de RKC vastgesteld en deze aanmelding betreft de uitvoering van dit besluit. De verwachting vanuit de RKC is dat het bestaande jaarlijkse budget niet toereikend zal zijn voor de komende jaren gezien de voorgenomen ambities en inrichting van de RKC naar aanleiding van de evaluatie. In de afgelopen jaren is het beschikbare budget echter nooit volledig besteed en is het resterende budget toegevoegd aan de reserve. De komende jaren wordt de reserve benut om de jaarlijkse overschrijding ad. € 15.387 te dekken.

2

Veiligheid

Veiligheid

<i>Programmanummer</i>	2
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn

De missie van het programma Veiligheid luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- Met het voortduren van de Russische inval in Oekraïne duurt ook de opvang van vluchtelingen in de Leidse regio voort. De aanvankelijke inrichting van de crisisorganisatie voor de opvang van deze vluchtelingen is inmiddels afgeschaald. De huisvesting van Oekraïners is nu als opgave ondergebracht in het programma voor huisvesting van statushouders.
- Gedurende het voorjaar en de zomer van 2022 zijn er veel ontwikkelingen en een aantal heftige geweldsincidenten geweest waardoor een beroep gedaan moest worden op het instrumentarium van de burgemeester om de openbare orde en veiligheid te herstellen. Dit heeft onder andere geleid tot een aantal pandsluitingen. Andere werkzaamheden binnen het veiligheidsdomein (zowel lopende casuïstiek en beleidsmatige werkzaamheden rond meerdere thema's) konden hierdoor pas later worden opgepakt of hebben vertraging opgelopen.
- Binnen de aanpak ondermijning zijn er een tweetal ontwikkelingen:
  - De wet Bibob biedt de gemeente de mogelijkheid om door middel van onderzoek het risico te bepalen dat de gemeente met onder meer vergunningverlening het plegen van strafbare feiten faciliteert. Het neemt daarmee een belangrijke plek in bij het voorkomen van ondermijnende criminaliteit. De beschikbare capaciteit voor het uitvoeren van een Bibob onderzoek is echter beperkt. Continu is weging noodzakelijk om te bepalen welke signalen wel of niet worden opgepakt. Op dit moment worden 30% van de signalen ook daadwerkelijk in behandeling genomen.
  - Om de verworvenheden van het vastgoedproject volledig te kunnen borgen en doorontwikkelen is aanvullende financiering voor 2023 e.v. vereist. Een aanvraag daartoe bij rijk en provincie wordt in 2022 gedaan. Ook voor de pilot Dealbreakers geldt dat externe financiering eind 2022 eindigt. Er is daarom, in gezamenlijkheid met de andere aan de pilot deelnemende gemeenten, een aanvraag ingediend bij het rijk ter verkrijging van aanvullende financiering.

3.2.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 2A Veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Beperken criminaliteit, bewaken democratische rechtsstaat	2A1.1 Aanpak ondermijning	✓
	2A1.2 Voorkomen of aanpakken radicalisering en polarisatie	✓
	2A1.3 Voorkomen cybercrime / gedigitaliseerde criminaliteit	✓
	2A1.4 Inzet Veilig Thuis	✓
	2A1.5 Inzet Veilige Publieke taak	✓
2A2 Beperken criminaliteit en overlast in de woonomgeving	2A2.1 Beperken van overlast van personen die verward gedrag vertonen	✓
	2A2.2 Beperken van overlast in de woonomgeving	✓
	2A2.3 Preventie woninginbraken	✓
	2A2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling / vuurwerk	✓
	2A2.5 Inzet buurt- en wijkveiligheid	✓
	2A2.6 Aanpak fietsendiefstal en fietsoverlast	✓
2A3 Beperken jeugdoverlast en criminaliteit	2A3.1 Stedelijke jeugdaanpak	✓
2A4 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A4.1 Realiseren van BRL-vakbekwame gemeentelijke crisisorganisatie	✓
	2A4.2 Planvorming rondom grootschalige risicovolle evenementen	✓
	2A4.3 Inzet bij rampen en crises	✓
	2A4.4 Optimale preventie brandveiligheid	✓
2A5 Veilig ondernemen en veilig uitgaan	2A5.1 Risicoscan, coördinatie vergunningverlening evenementen	✓
	2A5.2 Handhaven bij evenementen	✓
	2A5.3 Bijdrage aan veilig ondernemen	✓
	2A5.4 Handhaven coffeeshopbeleid / Regulering wietteelt	✓
	2A5.5 Coördinatie vergunningverlening horeca	✓
	2A5.6 Handhaven horecaregelgeving	✓
	2A5.7 Handhaven prostitutiebeleid	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 2A veiligheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.2.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 2 Veiligheid

(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
KC02.02	Aanpak weesfietsen	L	80	-	-	-	S	
02.01	Restitutie gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio 2021	L	-107	-	-	-	I	
	Budgetneutrale wijzigingen							
	Resultaat programma 2		-27	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.2.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Aanpak weesfietsen (KC02.02) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

Er wordt budget beschikbaar gesteld voor extra handhaving voor de aanpak van weesfietsen.

Restitutie bijdrage VHM 2021 (02.01)

De Veiligheidsregio Hollands Midden stort het positieve resultaat van 2021 terug aan de gemeenten. Voor Leiden is dit een incidenteel voordeel van € 107.000.

Budgetneutrale wijzigingen:

3

Economie

Economie

<i>Programmanummer</i>	3
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Economie, Kennis, Sport & Gezondheid Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Economie luidt:

De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Het programma Economie omvat 11 verschillende prestaties. De prestaties zijn volop in uitvoering en krijgen bijna allemaal een groen stoplicht. Alleen prestatie 3D1.3 krijgt een oranje stoplicht.

- De kantorenleegstand in Leiden is laag (4%) en ligt onder het frictieniveau voor een gezonde kantorenmarkt (5-8%). Dat betekent feitelijk dat de kantorenmarkt op slot zit. Er wordt onderzoek gedaan naar de kantorenmarkt in de spoorzone (in kwantiteit en kwaliteit) waarbij inzicht wordt gegeven in de commerciële haalbaarheid van het programma en handvatten om de herontwikkeling en nieuwbouw van de kantoren in de spoorzone op gang te brengen.
- De doorgaande internationalisering van Leiden biedt zowel kansen op het sociale vlak waarin iedereen mee telt, als op het economische vlak waarbij het creëren van een gunstig vestigingsklimaat een toenemende welvaart voor alle Leidenaren bewerkstelligt. In maart 2022 heeft het college als vervolg op de Visie internationalisering een plan van aanpak en prioriteiten vastgesteld dat nu in uitvoering is.
- Dit najaar is er besluitvorming met de partners van het Expat Centre over voortzetting van de samenwerking na 2022. Leiden zet in op een naamsverandering (International Centre) om het groeiend aantal inwoners met een buitenlands paspoort binnen Leiden wegwijs te maken. Daarnaast is het een belangrijke portal voor internationaal talent.
- In 2022 staat Leiden in het teken van European City of Science, met ruim 80 wetenschappelijke congressen. Van 13 t/m 16 juli was hiervan EuroScience Open Forum de grootste interdisciplinaire wetenschapsconferentie van Europa. Deze 10e editie was in een volledig vernieuwde, hybride vorm gegoten en trok vele wetenschappers uit Europa naar Leiden.
- De verbeterde voorzieningen van de gemeentelijke passantenhaven is ook opgemerkt door het internationale netwerk van kwalitatieve en duurzame voorzieningen voor de recreatievaart. Op 12 mei jl. ontving Leiden de eerste Blauwe Vlag uit handen van de landelijke coördinator.
- In april is het succesvolle congres 'Welkom in de nieuwe binnenstad' gehouden in de Stadsgehoorzaal. Vanuit een samenwerking tussen Platform De Nieuwe Winkel Straat van INretail, Centrummanagement Leiden en gemeente Leiden werden 100 centrummanagers, ondernemers, ambtenaren en vastgoedeigenaren geïnspireerd over hoe je met de juiste samenwerking zorgt voor vitale binnensteden. Leiden diende deze dag als rolmodel hoe er met de samenwerking tussen diverse stadspartners is bijgedragen aan het vasthouden van de koopkrachtbinding en omzet in de binnenstad tussen 2018 en 2022. Tevens is in april de 'Week van de Beste Binnenstad' gehouden met diverse activiteiten in de binnenstad, om te vieren dat we de finale van de verkiezing Beste Binnenstad hebben gehaald.
- De transitie naar een circulaire economie wordt steeds zichtbaarder. We zijn op koers om per begin 2023 alle eigen bouwprojecten circulair uit te vragen en daarin te blijven monitoren en bijstellen. De subsidieregeling Circulair Verwaarden, die financiële dekking heeft tot zomer 2023, is een succes. Met deze regeling en netwerksessies stimuleren we ondernemers om stappen te zetten richting een circulariteit. We onderzoeken hoe we nog meer ondernemers kunnen bereiken om in 2050 een circulair Leiden bereikt te hebben. Voor het project rondom herbruikbare bekertjes zijn aanvullende incidentele middelen beschikbaar gesteld. Dit project heeft als doel om in Leiden, vooruitlopend op de ministeriële regeling die per 2024 in werking treedt, over te gaan op herbruikbare bekertjes in de gehele stad.

3.3.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	✓
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 3A Ruimte om te ondernemen

3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering

Nagenoeg alle onderliggende onderwerpen krijgen een groen stoplicht. Toelichting op onderwerp 8. Ligplaatsenbeleid, leest u hieronder.

8. Ligplaatsenbeleid

De ingang van de omgevingswet is uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2023. Voortgang op verankeren ligplaatsenbeleid in instrumentarium omgevingswet kan pas worden geboekt met ingang van de wet.

Beleidssterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen.

Alle prestaties krijgen een groen stoplicht, er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	✓
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteiten campagne binnenstad	✓
	3C1.3 Inspanningen en programmasturing Binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 3C Marketing en promotie.

Alle prestaties krijgen een groen stoplicht, er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 3D Circulaire economie

Doel	Prestatie	
3D1 Circulaire Economie Gemeente Leiden wil conform nationale doelen bijdragen aan een circulaire economie in 2050 en daartoe inwoners en bedrijvigheid in Leiden stimuleren om circulair te consumeren en produceren. In een circulaire economie stuurt het economisch systeem op zo min mogelijk verspilling van grondstoffen en behouden grondstoffen maximaal hun waarde.	3D1.1 Transitie naar circulaire bouw, infrastructuur en gebiedsontwikkeling	✓
	3D1.2 Van afval naar materiaalstromen	✓
	3D1.3 Maatschappelijk verantwoord inkopen	⚠

Toelichting doelenboom beleidssterrein 3D Circulaire economie

Eén prestatie krijgt een oranje stoplicht, toelichting op deze prestatie leest u hieronder.

3D1.3 Maatschappelijk verantwoord inkopen

Begin 2022 is het nieuwe Actieplan MVI vastgesteld. Vanwege capaciteitsverschuiving naar de opvang van Oekraïense vluchtelingen is er enige vertraging opgetreden. Inmiddels wordt het onderwerp weer volop aangepakt, maar de ontstane vertraging wordt niet ingelopen.

3.3.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 3 Economie

(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
KC03.01	Realiseren van meer openbare toiletten in de binnenstad	L	160	-	-	-	I	Reserve afschrijvingen investeringen
KC03.02	Regisseur bedrijventerreinen	L	75	-	-	-	I	
KC03.03	Koploper blijven op circulair	L	175	-	-	-	I	
03.01	Programmamanager kennisstad	L	30	-	-	-	S	
	Budgetneutrale wijzigingen							
K03.04	Beschikbaar stellen meerjarenbudget t.b.v. uitrol glasvezelbekabeling Leiden	L	403	0	0	0	I	
K03.04	Beschikbaar stellen meerjarenbudget t.b.v. uitrol glasvezelbekabeling Leiden	B	-403	0	0	0	I	
	Resultaat programma 3		844	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.3.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Realiseren van meer openbare toiletten in de binnenstad (KC03.01) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

In het nieuwe beleidsakkoord is opgenomen dat er openbare toiletvoorzieningen in de binnenstad worden gerealiseerd. Hiervoor wordt in 2022 € 160.000 voor deze investering beschikbaar gesteld. Dit budget zal omgezet worden in een investeringsbudget.

Regisseur bedrijventerreinen (KC03.02) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

In het nieuwe beleidsakkoord is opgenomen dat de gemeente de regiefunctie versterkt om te komen tot vitale Leidse bedrijventerreinen. Vanuit deze rol coördineert de gemeente de menging van verschillende functies. Ons vertrekpunt is een goede balans tussen werken, wonen, bereikbaarheid en duurzaamheid, waarbij de leefbaarheid van de stad voorop staat. Er wordt gewerkt aan een voorstel voor de versterking van deze regiefunctie, waarbij ruimte voor werken in de stad het uitgangspunt is. In 2022 is € 75.000 beschikbaar.

Koploper blijven op circulair (KC03.03) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

De subsidieregeling Circulair Verwaarden is in 2021 van start gegaan voor een periode van 2 jaar. Deze regeling, waarmee ondernemers geholpen worden om circulaire werkwijzen en diensten te ontwikkelen, is een succes. In het nieuwe beleidsakkoord is opgenomen dat de gemeente de regeling tijdelijk verlengd en wordt gewerkt aan een nog betere regeling voor de jaren 2023 en verder. Voor 2022 is hiervoor € 175.000 beschikbaar.

Programmamanager kennisstad (03.01)

De programmamiddelen voor kennisstad zijn bij de eerste wijziging van de begroting 2022 structureel gemaakt. Hierbij zijn per abuis de kosten voor de programmamanager niet mee genomen, hiervoor is dekking t/m september 2022. Jaarlijks is 121.000 euro nodig om deze functie (1 Fte schaal 13) voort te zetten. Voor 2022 betekent dit een tegenvaller van € 30.250.

Budgetneutrale wijzigingen:

Uitrol glasvezelbekabeling Leiden (K03.04)

Digitale bereikbaarheid is erg belangrijk voor Leiden als stad van kennis en cultuur. Hierdoor zullen bewoners, ondernemers, studenten en bezoekers van Leiden in de nabije toekomst toegang hebben tot een betrouwbaar, snel en duurzaam netwerk voor internet. De aanleg is gestart in januari 2022 en betreft een grootschalige uitrol van meer dan 500 kilometer met een verwachte doorlooptijd tot 2025.

Gemeentelijke coördinatie van de uitrol wordt geleverd door een projectteam met als doel om deze op de meest wenselijke en efficiënte manier te coördineren, zodat de wijkkasten goed in de openbare ruimte worden ingepast, het herstel tegelwerk een goede kwaliteit heeft, de werkzaamheden van de verschillende providers wordt gecoördineerd en elk huishouden in Leiden een glasvezelaansluiting krijgt.

De samenwerkingsovereenkomst (SOK) is basis voor afspraken met de huidige twee providers die de glasvezel uitrollen in Leiden. In de reeds vastgestelde SOK's is kostenneutraliteit voor de gemeente Leiden uitgangspunt. Dit houdt in dat alle door de gemeente te maken kosten gedekt worden door bijdragen te ontvangen van de beide providers uit leges en beheer- en degeneratievergoedingen

De totale plankosten voor de verwachte looptijd zijn geraamd op € 1.143.000 (inclusief € 50.000 voorbereidingsbudget 2021). De totale inkomsten zijn geraamd op € 900.000 aan legesinkomsten en € 582.000 aan beheer- en degeneratievergoedingen. De verwachte inkomsten van € 1.482.000 overstijgen de verwachte uitgaven van € 1.143.000 met € 339.000. Dit saldo wordt in de begrotingswijziging gepresenteerd in het verwachte opleveringsjaar van de uitrol per providers (2024 resp.2025). In de kostenraming is nog geen rekening gehouden met eventuele onvoorziene herstelwerkzaamheden die rechtstreeks verbandhouden met de aanleg van glasvezel. Mogelijk wordt hiervoor een beroep gedaan op het verwachte positieve saldo van deze uitrol.

Bij deze 2e Voortgangsrapportage 2022 worden ramingen lasten en baten zijnde elk € 403.724 beschikbaar gesteld. De ramingen voor lasten en baten vanaf 2023 t/m 2025 worden opgenomen in de meerjaren programmabegroting 2023.

4

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

<i>Programmanummer</i>	4
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Bereikbaarheid luidt:

De gemeente Leiden wil goed bereikbaar zijn. De komende jaren wordt ingezet op duurzame mobiliteit, waarbij voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer voorrang krijgen. Door de aanleg van een goede hoofdontsluitingsstructuur, het zoeken naar nieuwe vormen van vervoer, het optimaal gebruiken van parkeervoorzieningen en het autoluw maken van de binnenstad wil de gemeente Leiden de leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid verbeteren.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- Het verbeteren van de verkeersveiligheid is een belangrijk onderwerp. In juli 2022 is voor het eerst een tweejaarlijkse Verkeersveiligheidsmonitor gedeeld met de raad. De Verkeersveiligheidsmonitor geeft inzicht in de ontwikkeling van de verkeersveiligheid en de doelstellingen die we willen bereiken. De monitor geeft inzicht in de subjectieve en objectieve verkeersveiligheid in Leiden. Ook geeft de monitor inzicht in de gedragsbeïnvloeding, educatie en infrastructurele maatregelen die worden ingezet om de verkeersveiligheid te verbeteren.
- Ter stimulering van het fietsverkeer en om ruimte te bieden aan de groei wordt er aan veel fietsprojecten gewerkt. In juli is gestart met de aanleg van de fietsstraat Tasmanstraat en fietsroute Zeeheldenbuurt. Een belangrijke verbetering voor de vele fietsers - waaronder de honderden scholieren - die van deze route gebruik maken.
- De realisatie van de centrumroute ligt op schema. Het tracédeel Hooigracht/Langegracht is afgerond en opengesteld voor wegverkeer.
- We hebben de ambitie om de juiste parkeerder op de juiste plek te laten parkeren. N.a.v. deze ambitie heeft er een grote wijziging plaatsgevonden in het parkeerregime in de binnenstad. De parkeerplaatsen op straat zijn bestemd voor vergunninghouders en op strategische plekken zijn nog enkele parkeerplaatsen voor kortparkeerders aangewezen. Bezoekers kunnen in de garages parkeren. Minder validen mogen gebruik maken van alle vergunninghoudersplekken op straat. De aanpassing is zonder grote problemen verlopen. We zetten ons in om de nieuwe parkeerregels ook duidelijk te maken voor de buitenlandse bezoekers.
- Op de Kaasmarkt is een autocooöperatie met bewoners van start gegaan. Bewoners hebben hun eigen (tweede) auto ingeruild voor een deelauto. Het aantal deelauto's is ook groeiende. In meerdere straten zijn plekken gereserveerd voor deelauto aanbieders.
- Het kader voor deeltweewielers is ver gevorderd en wordt in het najaar aan het college aangeboden.
- De markt voor aanbieders van laadpalen is groeiende. We hebben nu overeenkomsten met 4 aanbieders die in hoog tempo laadpalen plaatsen, niet alleen op aanvraag van bewoners, maar ook pro actief op basis van de te verwachten vraag.

3.4.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

Doel	Prestatie	
4A1 Meer fietsgebruik	4A1.1 Opstellen en uitvoeren fietsbeleid	✓
	4A1.2 Verbeteren Fietsroutes	✓
	4A1.3 Noord-zuid verbindingsas Leiden Bio Science Park	⚠
4A2 Betere looproutes	4A2.1 Opstellen en uitvoeren voetgangersbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

4A1.3 Noord Zuid Verbindingsas Leiden Bio Science Park

Het Kaderbesluit met de voorkeursvariant(en) is vertraagd, omdat er vervolgonderzoek nodig was over de effecten op het onderliggend wegennet van vermindering van het doorgaand autoverkeer op de Rijnsburgerweg. De vervolgstap nu is het uitwerken van varianten en na participatie daarover met belanghebbenden, het voorleggen van het Kaderbesluit met de voorkeursvariant(en) aan de raad in 2023. Het betreft hier naar verwachting zowel oplossingsvarianten voor de rotonde Darwinweg / Sandiforddreef als de overige knelpunten in het gebied: Posthofrotonde, Wassenaarseweg, Rijnsburgerweg en rotonde Albinusdreef.

Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Doel	Prestatie	
4B1 Meer gebruik van het openbaar vervoer	4B1.1 Opstellen en uitvoeren openbaar vervoer beleid	✓
	4B1.2 Realisatie afspraken HOV-overeenkomst Z-Holland Noord	✓
	4B1.3 Verbeteren OV infrastructuur	✓
	4B1.4 Knooppunt Leiden Centraal	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de 1e Voortgangsrapportage.

Beleidsterrein 4C Autoverkeer

Doel	Prestatie	
4C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet	4C1.1 Opstellen en uitvoeren beleid autoverkeer	✓
	4C1.2 Autoluwe binnenstad	⚠
	4C1.3 Rijnlandroute	⚠
	4C1.4 Leidse Ring Noord	✓
	4C1.5 Verbeteren knelpunten wegennet	✓
	4C1.6 Herinrichten centrale infrastructuur Leiden Bio Science Park	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4C Autoverkeer

4C1.2 Autoluwe binnenstad

We zijn volop aan de slag met de maatregelen van autoluwe agenda.

- Bij het opstellen van de tekst voor de begroting van 2022 was ervan uitgegaan dat het onderzoek naar de afsluitingen op de Rijnzichtbrug en Turfmarkt met de kerst zou zijn afgerond. Het is verlaat door extra onderzoek dat nodig was naar een knelpunt. De voorkeursroute voor stadsbussen kan definitief worden bepaald als de verkeerskundige oplossingen die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen ook op andere aspecten nader zijn beschouwd. Dit vindt plaats in voorjaar 2023. Pas dan is ook duidelijk wanneer kan worden gestart met het project Turfmarkt/Prinsessekade. Dit jaar is daar opnieuw geasfalteerd en is er een plantvak gerealiseerd op het Kort Rapenburg.
- Noordeinde, Jan van Houtkade en Koepoorstbrug zijn in voorbereiding, maar hebben te maken met vertragende elementen als gevolg van nader onderzoek naar onder andere materiaalkeuze van de rijbaan.

- Steenschuur, Veerplein en het Havenplein zijn in de eerste helft van dit voorjaar uitgevoerd, en Havenhoofd volgt nog dit najaar.
- Ook zijn twee verkeersbesluiten genomen voor Nieuwe Rijn/Botermarkt en omgeving en Oude Rijn om deze gebieden af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer met uitzondering van bestemmingsverkeer.
- De afsluiting Langebrug en proeven met kentekencamera's zijn in voorbereiding.
- Voor de zomer is het parkeerregime op straat aangepast waardoor er meer parkeerplaatsen zijn voor bewoners en kortparkeerplaatsen van maximaal 2 uur op duidelijker plekken voor bezoekers.
- Verder wordt gewerkt aan de voorbereiding voor stimulering van deelmobiliteit, PenR, Zero emissie stadsdistributie.
- Aan het stimuleren van gebruik van particuliere garages is nog niet gewerkt, dat zal worden verschoven naar volgend jaar.

4C1.3 Rijnlandroute

De uitvoering van het projectdeel N206 Europaweg-Lammenschansplein is verder vertraagd. Naar verwachting zullen Provinciale Staten na de zomer van dit jaar een definitief besluit over de partiële herziening van het provinciaal inpassingsplan nemen. Door de provincie wordt in samenspraak met Leiden gewerkt aan optimalisering. De verwachting is dat in het laatste kwartaal van 2022 een overeenkomst tussen Leiden en de provincie wordt gesloten met het herziene Provinciaal Inpassingsplan en het Esthetisch Programma van Eisen als uitgangspunt. Daarna zal de provincie de aanbesteding kunnen opstarten.

Beleidsterrein 4D Parkeren

Doel	Prestatie	
4D1 Meer parkeerkwantiteit en betere parkeer kwaliteit	4D1.1 Opstellen en uitvoeren parkeerbeleid	✓
	4D1.2 Parkeermanagement	✓
	4D1.3 Uitvoeren maatregelen autoparkeren	⚠
	4D1.4 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4D Parkeren

4D1.3 Uitvoeren maatregelen autoparkeren

Door vertraging in de levering van parkeerautomaten vindt de invoering van parkeerregulering in de Hoge Mors, Boshuizen, Fortuinwijk, Oostvliet, Klein Cronestein, Vlietpoort en Meerburg niet zoals gepland plaats in de tweede helft van 2022. De parkeerregulering in deze wijken zal naar verwachting vanaf maart 2023 gefaseerd worden ingevoerd.

Beleidsterrein 4E Leefomgeving

Doel	Prestatie	
4E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen	4E1.1 Verkeersveiligheidsbeleid	✓
	4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau	✓
	4E1.3 Verkeersmanagement	✓
4E2 Verduurzaming mobiliteit	4E2.1 Uitvoeren maatregelen verduurzaming mobiliteitsbeleid	✓

Toelichting doelenboom 4E Leefomgeving

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de 1e Voortgangsrapportage.

3.4.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 4 Bereikbaarheid (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K04.08	RVMK model	B	43	-	-	-	S	
KC04.01	Extra onderzoeks- en uitvoeringsbudget Leiden Duurzaam Bereikbaar	L	100	-	-	-	S	
	Budgetneutrale wijzigingen							
K04.02	Aanvullend budget voorbereidende plankosten 2022 Knooppunt Leiden	L	480	-	-	-	I	
K04.02	Aanvullend budget voorbereidende plankosten 2022 Knooppunt Leiden	B	-480	-	-	-	I	Reserve duurzame stad
04.04	Plankosten project kentekenregistratie	L	-	-3	-3	-3	S	
04.04	Plankosten project kentekenregistratie	L	130	-	-	-	I	
04.04	Plankosten project kentekenregistratie	B	-	3	3	3	S	Reserve afschrijvingen investeringen
04.04	Plankosten project kentekenregistratie	B	-130				I	Reserve afschrijvingen investeringen
04.07	Programmasturing Autoluwe Binnenstad	L	-80	80	92	-	I	
04.07	Programmasturing Autoluwe Binnenstad	L	172	-	-	-	I	Reserve bereikbaarheidsprojecten
04.07	Programmasturing Autoluwe Binnenstad	B	-92	-	-	-	I	
04.07	Programmasturing Autoluwe Binnenstad	B	-	-80	-92	-	I	Reserve bereikbaarheidsprojecten
	Resultaat programma 4		143	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.4.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

RVMK-model (K04.08)

In de overeenkomst van de Regionale Verkeers- en Milieukaart is een bijdrage vanuit de provincie Zuid-Holland opgenomen van € 40.000 gedurende een looptijd van twee jaar. In de begroting van Leiden is deze bijdrage ten onrechte als een structurele bijdrage begroot. Om dit terug te draaien wordt een tegenvaller meegenomen van € 43.000 in 2022. Het terugdraaien van deze bijdrage vanaf 2023 maakt onderdeel uit van de besluitvorming over de begroting 2023.

Extra onderzoeks- en uitvoeringsbudget Leiden Duurzaam Bereikbaar (KC04.01) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

Het budget van € 100.000 in 2022 is voor het kunnen voorbereiden en uitvoeren van de mobiliteitsinvesteringen binnen het programma Leiden Duurzaam Bereikbaar. Aanpassingen aan het wegennet vereisen gedegen onderzoek en voorbereiding om over te kunnen gaan tot uitvoering. Het onderzoeksbudget binnen

Bereikbaarheid is hiervoor niet toereikend en wordt conform het beleidsakkoord Samen Leven in Leiden opgehoogd.

Budget-neutrale wijzigingen:

Verbeteren verkeersveiligheid in de wijken (KC04.02) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

Conform het beleidsakkoord *Samen Leven in Leiden* stellen wordt een krediet van € 500.000 beschikbaar gesteld voor het aanpakken van onveilige verkeerssituaties in de wijken.

Aanvullend budget voorbereidingskosten 2022 Knooppunt Leiden (K04.02)

Bij het besluit over de kaderbrief 2021-2025 (RB 21.0067) is een krediet van € 1.020.000 beschikbaar gesteld voor de plankosten 2022. Eveneens is daarbij aangegeven de vrijval 2021-2025 uit het Financieel Perspectief Duurzame Stad (FPDS) van in totaal € 480.000 hiervoor in te zetten zodat voor 2022 in totaal € 1.500.000 beschikbaar is. Bij deze aanmelding wordt een aanvullend budget van € 480.000 beschikbaar gesteld voor plankosten Knooppunt Leiden 2022 dat wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve Duurzame Stad.

Toegankelijk maken van bushaltes in de stad (04.01)

De werkzaamheden voor de bushalte NS-Station de Vink zijn bijna klaar. Op het krediet, welke in 40 jaar wordt afgeschreven, is sprake van een voordeel van €100.000. Omdat er diverse bushaltes elders in de stad nog beter toegankelijk gemaakt moeten worden wordt voorgesteld het krediet toegankelijk maken bushaltes, welke in 25 jaar wordt afgeschreven, met een bedrag van €70.000 op te hogen. Deze bijsturing kan met gelijkblijvende kapitaallasten budgettair neutraal in de begroting binnen programma 4 worden verwerkt. Op de werkzaamheden voor het toegankelijk maken van bushaltes wordt ook een subsidie van € 155.000 van de provincie Zuid-Holland ontvangen. Deze subsidiebijdrage wordt eveneens aan het krediet toegevoegd.

Aanvullend krediet fietsstraat Haagweg (04.02)

De werkzaamheden aan de Fietsstraat Haagweg zijn bijna afgerond. Er zijn echter meer plankosten gemaakt en onvoorziene kosten opgetreden dan verwacht. Hierdoor moet aan aanvullend krediet van € 55.000 beschikbaar worden gesteld en deze af te schrijven in 40 jaar. Dekking hiervoor is het verlagen van het krediet Fietscorridor 4 Kaag & Braassem van € 55.000 met eveneens een afschrijvingstermijn van 40 jaar. Op dit moment zijn er geen ingrepen nodig op deze corridor. Deze bijsturing kan met gelijkblijvende kapitaallasten budgettair neutraal in debegroting binnen programma 4 worden verwerkt.

Plankosten 2022 voor het project kentekenregistratie (04.04)

Het project Kentekenregistratie is in 2022 gestart en hiervoor wordt naar verwachting een bedrag van € 130.000 besteed aan plankosten. Voor kentekenregistratie is in het beleidsakkoord 2022-2026 'Samen Leven in Leiden' vanaf 2023 structureel € 150.000 opgenomen in de exploitatie. Voor dit jaar 2022 zijn er nog geen middelen beschikbaar. Voorgesteld wordt om de in het meerjareninvesteringsprogramma opgenomen investering voor Autoluwe Binnenstad met betrekking tot kentekenregistratie (€ 390.000) te verlagen met € 130.000 voor de plankosten 2022.

Aanvullend krediet verkeerskundige voorzieningen (04.05)

In 2022 worden nog een aantal verkeerskundige voorzieningen in de wijk uitgevoerd op basis van bewonersmeldingen, onder andere op de volgende drie locaties: Richard Holstraat; herstel van de uitritconstructie in de 30 km zone; Curacaostraat; bij de moskee wordt de parkeersituatie verduidelijkt en overzichtelijk gemaakt; Kenauweg; de maximumsnelheid wordt aangepast van 50 naar 30 km/uur, wegversmallingen en drempels aangebracht. Voorgesteld wordt om het krediet Verkeerskundige voorzieningen aan te vullen met € 200.000 en dit in mindering te brengen op het krediet UVP wijkcirculatie en veiligheidsplannen. Deze bijsturing kan met gelijkblijvende kapitaallasten budgettair neutraal in de begroting binnen programma 4 worden verwerkt.

Aanvullend krediet Vijf Meilaan - Sweelincklaan (04.06)

Door tegenvallers binnen het project, waaronder de krappe arbeidsmarkt en sterk gestegen kosten van materialen kan dit project niet binnen de bestaande begroting afgerond worden. Voorgesteld wordt om dit krediet, welke een afschrijvingstermijn heeft van 40 jaar, op te hogen met € 150.000 en dit te dekken door het verlagen van het krediet UVP wijkcirculatie en veiligheidsplannen welke een afschrijvingstermijn heeft van 25 jaar met € 105.000. Deze bijsturing kan met gelijkblijvende kapitaallasten budgettair neutraal in de begroting binnen programma 4 worden verwerkt.

Het UVP wijkcirculatie en veiligheidsplannen is bestemd voor verkeersaanpassingen in wijken die tegemoet komen aan het verbeteren van de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de wijken, vaak ook op verzoek van bewoners. Ook bij dit project wordt de verkeersveiligheid in de wijk in nauwe afstemming met de bewoners verbeterd.

Kosten Programmasturing Autoluwe Binnenstad (04.07)

Vanuit de resultaatbestemming 2021 is het budget voor programmasturing autoluwe binnenstad 2022 opgehoogd. Nu wordt voorgesteld een deel van deze resultaatbestemming in te zetten voor programmasturing en onderzoekskosten Autoluwe agenda 2023.

Voor programmasturing autoluwe binnenstad is door de raad bij het raadsbesluit in 2021 € 1,0 miljoen beschikbaar gesteld dat over drie jaar is verdeeld. Er zijn nog geen middelen voor 2024 voor programmasturing. Zoals verwerkt in de eerste technische wijziging van 2021 ontvangen wij conform de afspraken in de beëindigingsovereenkomst Rijn Gouwelijn Oost (Gouda-Leiden CS) / Bestuursovereenkomst HOV-Net Zuid Holland Noord - Leiden, een creditnota van € 4,0 miljoen met rente. Vanwege vertraging in de betaling door PZH ontvangen wij een jaar extra rente van € 91.574. Voorgesteld wordt deze extra ontvangen rente in de reserve Bereikbaarheidsprojecten te storten en in 2024 beschikbaar te stellen voor kosten programmasturing autoluwe binnenstad.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

<i>Programmanummer</i>	5
<i>Commissie</i>	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
<i>Portefeuille(s)</i>	Klimaat, Mobiliteit & Financiën Energie, Werk, Inkomen & Cultuur Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Wonen, Bouwen & Welzijn

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:

De gemeente Leiden staat voor een stad met een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, waar mensen graag vertoeven en die uitnodigt tot verantwoordelijk gedrag. Zij doet dit samen met alle gebruikers. Om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden moet Leiden zich aanpassen om de gevolgen van klimaatverandering aan te kunnen en de biodiversiteit te vergroten.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

- Ook Beheer merkt dat ten gevolge van de crisis de prijzen stijgen, beschikbare capaciteit wordt schaarser, arbeid duurder en de prijzen van grondstoffen en energie stijgen. Dit geldt voor de prijzen van asfalt. Deze stijgen substantieel door de hogere olieprijs maar ook doordat vaste energiecontracten voor gas bij leveranciers aflopen. Hogere tarieven voor energie betekenen ook hogere tarieven voor asfalt. Er is veel onzekerheid bij leveranciers van asfalt. Als ook in november of later nog beperkingen worden opgelegd bij de verdeling van de beperkte hoeveelheid gas, komt ook de leveringszekerheid (beschikbaarheid) van asfalt onder druk te staan. Dit is een landelijk probleem. Voor overige domeinen spelen ook prijsstijgingen maar lijken de effecten voor dit jaar nog op te vangen. Mede doordat bij de kaderbrief al bijsturing heeft plaatsgevonden op bijvoorbeeld budgetten voor onkruidbestrijding, afvalverwerking en energie en brandstof. We monitoren de ontwikkelingen gedurende het jaar.
- De extra inzet op het gebied van zwerfafval leidt tot de eerste zichtbare verbeteringen in de openbare ruimte; tijdens de laatste metingen voldeed de beeldkwaliteit weer aan de norm van Beeldkwaliteit B.
- De inventarisatie asbesthoudend voegenkit in de verschillende wijkvernieuwingsprojecten vindt momenteel plaats en duurt tot medio vierde kwartaal 2022. Daarna wordt bepaald wat de extra kosten zullen worden per strekkende meter en per project.
- Op 4 juli 2022 is de [Limes Bubble Barrier](#) bij Katwijk in gebruik genomen. Leiden heeft geparticipeerd in de realisatie hiervan. Op de bodem van de monding van de Rijn is een geperforeerde buis geplaatst waar lucht door wordt gepompt. De luchtballen vormen een scherm, dat zorgt voor een opwaartse stroming die afval naar een opvangstelsel aan de oever duwt. Het bellenscherm draagt nu bij aan een schoner strand en minder plastic afval in de Noordzee.
- De renovatie van het Beethovenpark is bijna afgerond. Aan de renovatie van polderpark Cronesteyn wordt gewerkt. Dit past binnen de planning van het Investeringsprogramma Parken.
- De vergroening van het voorplein en de klimaatadaptieve inrichting van de parkeerplaatsen bij de hoofdvestiging van DZB is afgerond.
- De uitvoering van het vergroenen van de stad in het kader van de groene kansenkaart verloopt op veel plekken succesvol. Er is enthousiasme en draagvlak van bewoners en er zijn ook initiatieven vanuit bewoners zelf. Op enkele plaatsen zijn er zowel voor- als tegenstanders van de voorgestelde maatregelen voor vergroening. Dit vraagt de nodige tijd en menskracht van de organisatie en soms worden bij onvoldoende draagvlak de maatregelen niet uitgevoerd.
- In het 2de kwartaal hebben 2 natuurmarkten plaats gevonden in Leiden Zuid-West, georganiseerd door Naturalis en de gemeente. Doel van de markten was de bezoekers enthousiast te maken over biodiversiteit. De markten zijn goed bezocht.
- Verder zijn als een resultaat van het project BiodiverCities 3 moestuinbakken geplaatst in de Titus Brandsmalaan in Leiden. Bewoners onderhouden de bakken. Er lopen meer aanvragen voor moestuinen dan wel voedselbossen.
- Ook is een onderzoek afgerond hoe de natuurlijke omstandigheden voor grondgebonden fauna en vleermuizen verbeterd kunnen worden op een aantal plekken in Leiden. De maatregelen worden zo veel mogelijk meegenomen bij onderhoudswerkzaamheden en ruimtelijke projecten.
- In de begroting is gemeld dat er mogelijk een ecologische verbinding onder de A4 komt die de Oostvlietpolder verbindt met de Zoeterwoudse polders als onderdeel van het Groene Hart. Deze ecologische verbinding gaat niet door, omdat deze te duur en complex is bevonden door Rijkswaterstaat.

3.5.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Beheren openbare ruimte	⚠
	5A1.3 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.4 Beheren contracten buitenreclame	⚠
	5A1.5 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓
	5A1.6 Werken voor derden cluster beheer	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

5A1.2 Beheren openbare ruimte

- De aanbesteding voor de Leidse lantaarn heeft vertraging opgelopen. Hierdoor zullen de geplande vervangingen pas vanaf 2023 kunnen plaatsvinden. Er is een marktconsultatie gestart om te onderzoeken hoe we circulariteit van de Leidse Lantaarn het beste kunnen meenemen in de aanbesteding.
- We constateren momenteel significante prijsstijgingen met name in de prijs van asfalt. Momenteel wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om hier mee om gaan. De onvoorspelbaarheid van de ontwikkeling van de prijsstijgingen speelt hierbij ook een rol.

5A1.5 Beheren contracten buitenreclame

De reclame exploitant van de driehoeksborden aan de lantaarnpalen, heeft de gemeente verzocht een korting te geven over de contractueel overeengekomen vaste financiële afdracht voor 2020 en 2021 in verband met de coronacrisis. De gemeente heeft voor 2020 een beperkte korting voorgesteld. Een voorgestelde korting voor 2021 is door de gemeente afgewezen. De reclame exploitant is met beiden niet akkoord. Het is aannemelijk dat een juridische procedure volgt. Afhankelijk van het resultaat van de juridische procedure heeft dit mogelijk een beperkte negatieve impact op het resultaat van buitenreclame in 2022.

Beleidsterrein 5B Openbaar water

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid waterkwantiteit en waterkwaliteit	✓
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Recreatieve waarde water vergroten	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	⚠
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓
	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	✓
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5B Openbaar water en klimaatadaptatie

5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water

Het proces rond de Verordening fysieke leefomgeving heeft uitgewezen dat regels voor het gebruik van het openbaar water in het omgevingsplan thuishoren. In de loop van 2022 zouden we hiermee aan de slag gaan. Vanwege de uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet schuift dit door.

Beleidsterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Doel	Prestatie	
5C1 Ontwikkelen en beheren van het openbaar groen	5C1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid stedelijk en regionaal groen	✓
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	✓
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
	5C1.5 Aanleggen Singelpark	✓
	5C1.6 Beheren Oostvlietpolder	✓
5C2 Bevorderen biodiversiteit en dierenwelzijn	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn en biodiversiteit	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de 1e Voortgangsrapportage.

Beleidsterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Werken aan een klimaatneutrale en klimaatgerichte stad	5D1.1 Milieubeheer algemeen	✓
	5D1.2 Uitvoeren geluidsanering	✓
	5D1.3 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.4 Uitvoeren duurzaamheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de 1e Voortgangsrapportage.

Beleidsterrein 5E Klimaatadaptatie

Doel	Prestatie	
5E1 Beperken van effecten van extreme neerslag, langdurige droogte en hittestress; betrekken bewoners en ondernemers bij klimaatverandering	5E1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid klimaatadaptatie	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5E Klimaatadaptatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de 1e Voortgangsrapportage.

3.5.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma5 omgevingskwaliteit (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K05.02	Nieuwe aanbesteding onkruidbeheersing en groenonderhoud	L	271	-	-	-	S	
K05.04	Stijging Afvalverwerkingskosten	L	136	-	-	-	S	
K05.05	Structureel tekort elektriciteit openbare verlichting	L	77	-	-	-	S	
K05.06	Stijging minimumloon uitzendkrachten	L	81	-	-	-	S	
05.01	Gestegen kosten bedrijfsvoering Kinderboerderij Merenwijk	L	40	-	-	-	S	
05.02	Restant budgetten Bodemconvenant 2021	L	34	-	-	-	I	
	Budgetneutrale wijzigingen							
K05.07	Verticaal Kabels & Leidingen Systeem	L	165	-	-	-	I	
K05.07	Verticaal Kabels & Leidingen Systeem	B	-165	-	-	-	I	
05.03	Reserve Groene singels afgesloten	B	-	-12	-12	-12	S	Reserve afschrijvingen investeringen
05.03	Reserve Groene singels afgesloten	L	-	12	12	12	S	
	Resultaat programma 5		639	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.5.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Stijging kosten nieuwe aanbesteding onkruidbeheersing en groenonderhoud (K05.02)

Uit de recente aanbestedingen voor onkruidbeheersing en groen blijkt dat de prijzen fors hoger uitvallen. Dit komt door hogere kosten voor loon, brandstof en verwerking, minder beschikbare capaciteit en de lengte van het groeiseizoen neemt toe door klimaatverandering. Voor onkruidbestrijding is in 2022 € 221.000 extra benodigd en vanaf 2023 jaarlijks € 327.000. Deze kosten worden vanaf 2023 voor 2/3e doorbelast in de riool- en afvalstoffenheffing. Voor domein Groen is € 50.000 extra benodigd.

Stijging afvalverwerkingskosten (K05.04)

De verwachting is dat er een structurele stijging ontstaat van de afvalverwerkingkosten van het huishoudelijk restafval met ca. 5%. Deze 5% is gebaseerd op het werkelijke resultaat van 2021. Op basis van de begroting 2022 komt dat overeen met jaarlijks € 136.000 euro extra verwerkingskosten voor restafval. De stijging komt vooral door het thuiswerken t.g.v. Corona waardoor meer huishoudelijk restafval ontstaat. De verwachting is dat meer thuiswerken, weliswaar in mindere mate dan tijdens de corona periode, onderdeel van een nieuw patroon blijft. De extra kosten worden gedekt door een stijging van de afvalstoffenheffing met € 136.000 (vanaf 2023).

Vooralsnog is er geen stijging van de landelijke verbrandingsbelasting aangekondigd. Verder zal de woningvoorraad in Leiden de komende jaren verder stijgen. De afvalmanagementkosten (inzameling en verwerking) zullen vrijwel lineair mee stijgen maar kunnen worden gedekt uit de navenant toenemende inkomsten van de afvalstoffenheffing die momenteel vrijwel kostendekkend is.

Structureel tekort elektriciteit openbare verlichting (K05.05)

De afgelopen jaren constateren we een tekort in de begroting op de kosten van elektriciteit voor openbare verlichting. Dit is in 2020 gestart met een verhoging van de landelijke tarieven, met name de opslag voor duurzame energie, die ook nu nog structureel doorwerkt. Ondanks een geringe verlaging van de energiebelasting in 2022 ontstaat er hiermee een structureel tekort van € 77.000.

Stijging minimumloon uitzendkrachten (K05.06)

In de meest recent vastgelegde raamovereenkomst met uitzendbureau Tempo Team is vastgelegd dat het salaris van de uitzendkrachten in werkzaam voor de gemeente Leiden de CAO van gemeenten volgt. Dus ook voor de recente stijging van het minimumloon naar € 14,00 per uur. Voor een aantal afdelingen binnen het cluster Beheer betekent dit substantieel hogere kosten voor (seizoensgebonden) inhuur. Gemiddeld is sprake, na indexeringen van de budgetten voor 2022, van een prijsstijging van 18,5% hetgeen overeenkomt met een stijging van € 81.300.

Gestegen kosten Kinderboerderij Merenwijk (05.01)

De kinderboerderij Merenwijk verwacht een tekort van circa € 40.000 aan het einde van dit jaar. Dit heeft vooral te maken met de gestegen kosten van het diervoer. Zoals bekend zijn de (graan)prijzen door onder andere de huidige situatie in Oekraïne flink gestegen.

Restant budgetten Bodemconvenant 2021 (05.02)

Bij de jaarrekening 2021 zijn abusievelijk het restant van de incidentele budgetten Bodemconvenant (totaal € 33.889) niet overgeheveld. De werkzaamheden voor de projecten van het bodemconvenant gaan echter wel door in 2022 waardoor hier een tekort is ontstaan.

Budgetneutrale wijzigingen:

Verticaal Kabels & Leidingen Systeem (K05.07)

Het Verticaal Kabels & Leidingen Systeem (VKLS) blijkt een kansrijke oplossing bij het programma "Vol onder maaiveld" van het Centrum Ondergronds Bouwen (COB) en de Bouwcampus. De uitdagingen in de openbare ruimte zijn groot, gezien alle maatschappelijke opgaven in de leefomgeving betekent dit dat er ruimte nodig is in de bodem. Ruimte die al schaars is, want het is vol onder het maaiveld. De ondergrondse infrastructuur vormt het zenuwstelsel van de stad en is essentieel voor het functioneren van alle voorzieningen bovengronds. Als er nu naar ruimte in de ondergrond wordt gezocht zijn vaak relatief dure oplossingen nodig (gestuurde boringen, betonnen leidingenkokers e.d.). Het te onderzoeken VKLS kan een alternatief worden voor ruimte op een relatief goedkope en effectieve manier. Daarnaast kan het bijdragen aan het beperken van graafschade (tientallen miljoenen euro per jaar) en overlast van werkzaamheden. Er wordt hiervoor een incidentele last in de begroting opgenomen onder de prestatie 05A102 Beheren openbare ruimte van € 164.500 met als dekking een bijdrage vanuit gemeenten van € 64.500 en een bijdrage van netbeheerders van € 100.000.

Terugstorten kapitaallasten naar reserve groene singels (05.03)

In de jaarrekening van 2022 is het krediet "Technische installatie Julius Caesar brug" afgesloten. De kapitaallasten van dit krediet werden voor een deel gedekt vanuit de reserve afschrijving investeringen, destijds gevoed vanuit de reserve groene singels voor een bedrag van € 302.000. Deze reserve is echter afgesloten en de middelen zijn ingezet in het investeringsbudget Singelpark. Voorgesteld wordt nu €302.000 ook toe te voegen aan het investeringsbudget Singelpark 3e fase.

Restant krediet Singelpark fase 1 overzetten naar Singelpark fase 3 (05.04)

De deelprojecten uit de 1e fase van het Singelpark zijn opgeleverd. Omdat er bij een aantal parken onderschrijdingen zijn ontstaan wordt voorgesteld om het restant krediet van € 475.900 terug te zetten in het MIP ten behoeve van verdere vergroening en versterking van het Singelpark, conform de ambities uit het beleidsakkoord 2022-2026 "Samen leven in Leiden".

- Het project singelpark Singelroute heeft meer medefinanciering ontvangen dan verwacht. Hierdoor is een voordeel van € 25.000 ontstaan.
- Op het deelkrediet Singelpark Energiepark is een onderschrijding ontstaan van € 210.000, mede door het niet in hoeven te zetten van het gereserveerde budget voor onvoorziene kosten.
- Op het deelproject Blekerspark is een voordeel van € 15.000 ontstaan.
- Op het deelproject Singelpark Ankerpark is een voordeel van € 110.000 ontstaan, mede door het niet in hoeven te zetten van het gereserveerde budget voor onvoorziene kosten.
- Op het deelproject Lakenpark is een voordeel ontstaan van € 102.000 en op de natuurspeeltuin een nadeel van € 11.000. Voorgesteld wordt om het saldo van € 91.000 terug te zetten in het MIP.
- Het deelproject de Hortus is niet doorgegaan. Ook hier wordt voorgesteld om het krediet van € 24.900 terug te zetten in het MIP.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

<i>Programmanummer</i>	6
<i>Commissie</i>	Stedelijke Ontwikkeling
<i>Portefeuille(s)</i>	Wonen, Bouwen & Welzijn Bestuur, Veiligheid, Handhaving & Regio Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:

De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Het programma Stedelijke Ontwikkeling bestaat uit 18 prestaties. Hiervan krijgen 16 prestaties een groen stoplicht. De 2 prestaties met een oranje stoplicht worden toegelicht in deze voortgangsrapportage. Bij een enkele prestatie is een nadere toelichting opgenomen omdat eerder is toegezegd aan de raadscommissie SO dat hierover in de voortgangsrapportage gerapporteerd zou worden.

- Bij het implementeren van de omgevingswet en het opstellen en actualiseren van het ruimtelijk instrumentarium moeten we ons bedacht zijn op onzekerheden die buiten de invloedssfeer van de gemeente liggen zoals de definitieve datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet en de stabiliteit van het DSO voor het digitale aspect van het omgevingsplan.
- Wat toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken betreft, is het wegens krapte op de arbeidsmarkt steeds belangrijker om te prioriteren.
- De nieuwe subsidieregeling ter stimulering van lokaal initiatief in de energietransitie loopt goed. In de eerste ronde (2e kwartaal) werd voor meer dan €345.000 aangevraagd en is bijna het totale subsidiebudget (€250.000) in aanvragen gehonoreerd. In de tweede ronde (4e kwartaal) kan nog een klein budget worden uitgegeven. In 2022 is het Plan van aanpak Energiearmoede vastgesteld. Samen met de woningcorporaties zijn in de pilotwijk Leiden Noord al diverse acties opgezet waarbij vooral ingezet wordt op energiebesparing bij huurders.
- Binnen het thema 'Meer duurzame opwekking energie' zijn er vijf lijnen vastgesteld. De ontwikkeling van de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 & de subregionale samenwerking rondom de realisatie van een open regionale energiestructuur (ORES) loopt in regionaal verband op schema. Op 11 juli jl. is het convenant rondom ontwikkeling WLQ+ richting Leidse regio getekend en het college van Alphen a/d Rijn heeft ingestemd met een nieuwe 150Kv-station waarmee uitbreiding van het regionale elektriciteitsnet geborgd is. Onderzoeken naar inpassing van lokale bronnen lopen en Zon op Leiden heeft met behulp van de Gemeente een derde dak (Lorentzschool) gevonden voor de opwek van duurzame energie.
- De Transitievisie Warmte (TVW) is in maart vastgesteld door de gemeenteraad: we zetten als gemeente in op een multi-bronnenstrategie van regionale en lokale bronnen, zodat we niet afhankelijk zijn van één warmtebron. We gaan besparen, zodat we over kunnen stappen van hoge- naar middentemperatuur verwarming, met behulp van het bestaande, uit te breiden warmtenet van Vattenfall en nieuwe lokale warmtenetten. We gaan starten met gebiedsaanpakken in negen kansrijke wijken, waar we gaan toewerken naar wijkuitvoeringsplannen.

3.6.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen kaderstellende visies voor de ruimtelijke ontwikkeling van regio, stad en stadsgebieden	✓
	6A1.2 Stimuleren ruimtelijke initiatieven en ruimtelijke kwaliteit	✓
	6A1.3 Opstellen en actualiseren ruimtelijk instrumentarium	✓
	6A1.4 Implementatie Omgevingswet	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandelen verzoeken om omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Alle prestaties krijgen een groen stoplicht, er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	✓
	6B1.2 Opstellen MPG en Vermogensbeheer grondexploitaties	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Alle prestaties krijgen een groen stoplicht, er zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de begroting. Wel is voor onderstaande prestatie een toelichting opgenomen.

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen

De prestatie krijgt een groen stoplicht. Omdat is toegezegd dat over de voortgang van het beleidskader vastgoed (BKV) wordt gerapporteerd via de planning en control cyclus, volgt hierover aanvullende informatie. Voor de verduurzaming van het vastgoed is een routekaart vastgesteld. De routekaart is een stappenplan dat is opgezet om de gefaseerde aanpak van de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed vorm te geven. In de routekaart wordt het 'Paris Proof' maken van de vastgoedportefeuille als einddoel in 2050 geformuleerd. Dit houdt in dat het gebouwenbestand op dat moment zo opgebouwd is dat de duurzaamheidsdoelstellingen uit het VN-klimaatakkoord van Parijs gehaald zijn. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan een groener, gezonder en duurzamer Leiden. Er is gekozen voor een gefaseerde aanpak omdat niet alle panden tegelijkertijd verduurzaamd kunnen worden en hierdoor de financiering ook gefaseerd kan worden geregeld. Er is voor de verduurzaming van het vastgoed een krediet beschikbaar gesteld van circa € 4,3 miljoen voor de verduurzaming van de eerste fase van ongeveer 15 panden. We verwachten dat deze werkzaamheden in 2023 afgerond zijn.

Met betrekking tot het onderhoud van het vastgoed is voor 2022 een jaarplan vastgesteld. Dit jaarplan is gebaseerd op het bestaande Meerjarenonderhoudsplan. In 2022 wordt uitvoering gegeven aan het onderhoud volgens het jaarplan. Dit gebeurt zoveel mogelijk vanuit raamcontracten.

Beleidsterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Woonvisie Leiden 2020-2030 en uitvoeringsagenda wonen	✓
	6C1.2 Uitvoering prestatieafspraken 2020-2025	✓
	6C1.3 Regionale woonvisie en woonruimteverdeling	⚠
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuysvesting)	⚠
6C2 Opheffen illegale huysvesting	6C2.1 Toezien en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6C Wonen

Twee prestaties krijgen een oranje stoplicht. Toelichting op deze prestaties leest u hieronder.

6C1.3 Regionale woonvisie en woonruimteverdeling

De actualisatie door Holland Rijnland van de Regionale woonagenda en de regionale Huisvestingsverordening heeft vanwege de verkiezingen vertraging opgelopen. De planning van Holland Rijnland was om het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland in Q1 2022 een geactualiseerde RWA en HRR vast te laten stellen. Omdat dit in de periode van de gemeenteraadsverkiezingen zou plaatsvinden en Holland Rijnland het niet gewenst vond dat het 'oude' algemeen Bestuur op het laatste moment van die bestuursperiode een nieuw beleidskader zou vaststellen, is besloten dit traject over de verkiezingen heen te tillen. Volgens de nieuwe planning zal vaststelling plaatsvinden begin 2023.

6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuysvesting)

Deze prestatie omvat 14 projecten die qua omvang het grootste zijn en het meeste bijdragen aan de woningbouwopgave in de komende tien jaar. Elk project wordt hierna afzonderlijk genoemd.

1. Lammenschansdriehoek (vh Lammenschanspark)

Groen stoplicht.

2. Stationsgebied

Groen stoplicht.

3. De Zwijger

Oranje stoplicht - Ten tijde van de vaststelling van de begroting 2022 is er van uitgegaan dat de gebiedsvisie (De Zwijger) eind 2022 aan de gemeenteraad zou worden voorgelegd ter vaststelling. Dit is niet gehaald, de besluitvorming in de raad staat nu gepland voor begin 2023. We hebben wat meer tijd genomen om in deze gebiedsvisie tot een betere, integrale en financieel haalbare oplossing te komen waarbij de Leidse Ring Noord en de gebiedsontwikkeling De Zwijger elkaar en elkaars doelen versterken. Daarvoor is ook aanvullende Rijks subsidie aangevraagd, die inmiddels is toegekend. Hierdoor kunnen we een geweldige impuls aan de stad geven. Nu er een haalbare integrale oplossing is, worden beide projecten ook als één samenhangende opgave in de participatie van de gebiedsvisie gepresenteerd. Na de besluitvorming over de gebiedsvisie volgen uitvoeringsbesluiten over de Leidse Ring Noord en de gebiedsontwikkeling.

4. Entreegebied LBSP

Groen stoplicht.

5. Westerpoot

Oranje stoplicht - De uitwerking van de gebiedsvisie vordert gestaag. Het participatieproces m.b.t. de gebiedsvisie is grotendeels doorlopen. In de afgelopen periode zijn de afstemmingsoverleggen met de belangrijkste stakeholders in het gebied geïntensiveerd en heeft verdieping op de ontwikkelstrategie en mogelijke samenwerkingsvormen plaats gevonden. Deze werkzaamheden hebben meer tijd in beslag genomen dan voorzien. Samen met de vertraging van de verkeersonderzoeken ten behoeve van respectievelijk de gebiedsontwikkelingen in Stadsentree Leiden West en Agenda Autoluwe Binnenstad heeft dit tot gevolg dat de afronding van de Gebiedsvisie Westerpoot 3 à 4 maanden is opgeschoven. Bestuurlijke besluitvorming zal begin 4de kwartaal worden gestart en begin eerste kwartaal 2023 worden afgesloten met een raadsbesluit.

6. Vondelkwartier

Groen stoplicht.

7. *Energiepark*
Groen stoplicht.

8. *Werninkterrein*

Oranje stoplicht - ABB is verantwoordelijk voor de voorbereiding en noodzakelijke onderzoeken in het kader van het ontwerpbestemmingsplan dat door de gemeenteraad moet worden vastgesteld. Het ontwerpbestemmingsplan zou na vaststelling in het eerste kwartaal 2022 ter inzage worden gelegd. ABB heeft echter vertraging opgelopen bij de voorbereiding; een aantal onderzoeken en onderdelen zijn nog niet gereed en op sommige onderdelen van het plan is gezien de complexiteit van het project extra onderzoek nodig. Vanwege de subsidievoorwaarden in het kader van de toegekende Woningbouwimpuls subsidie staat de planning daardoor onder tijdsdruk; start bouw moet uiterlijk 7 september 2023 plaatsvinden. Met de huidige vertraging in het bestemmingsplan is dan ook sprake van een zeer kritische planning die goede monitoring vereist.

9. *LEAD*

Groen stoplicht.

10. *Groenoord fase 2*

Groen stoplicht.

11. *Telderskade e.o.*

Oranje stoplicht - Voor de nog resterende woningbouwprojecten zullen twee deel-grondexploitaties met bijbehorend uitvoeringsbesluit opgesteld worden. Naar verwachting wordt de eerste daarvan begin 2023 ter besluitvorming voorgelegd en de tweede enkele maanden daarna.

12. *Veilingterrein*

Oranje stoplicht - Om te kunnen beoordelen of dit een haalbaar project zou kunnen worden is onder andere analyse en onderzoek nodig van de ruimtelijke kaders, ten behoeve van een nieuw bestemmingsplan. De ontsluiting van het verkeer is daarbij een belangrijk item, dat in relatie tot het project Herinrichting Lammenschansweg dient te worden beschouwd. Dat verkeersonderzoek is vertraagd. Medio 2023 kan worden beoordeeld of de kansen van deze locatie kunnen worden benut.

13. *Plesmanlaan 100 / Jacobs*

Oranje stoplicht - Omdat de afronding en ondertekening van de anterieure- en erfpachtovereenkomst meer tijd vergen tussen gemeente en initiatiefnemer is het de verwachting dat de raad het bestemmingsplan in de eerste helft van 2023 kan vaststellen i.p.v de tweede helft van 2022.

14. *Meerburg*

Groen stoplicht.

Beleidssterrein 6D Energietransitie

6D1 Klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050	6D1.1 Meer energie besparen	✓
	6D1.2 Meer duurzame opwekking energie	✓
	6D1.3 Realisatie aardgasvrije stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 6D Energietransitie

Alle prestaties krijgen een groen stoplicht, er zijn er geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.6.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 6 Stedelijke ontwikkeling (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K06.02	Krediet "toegang Leidse Hout" alsnog onttrekken uit de reserve grondexploitaties	B	-276	-	-	-	I	Reserve grondexploitaties
K06.09	Noodzakelijke intensivering en digitalisering Omgevingswet	L	80	-	-	-	I	
K06.09	Noodzakelijke intensivering en digitalisering Omgevingswet	L	38	-	-	-	S	
K06.09	Noodzakelijke intensivering en digitalisering Omgevingswet	B	-1.400	-	-	-	B	
	Budgetneutrale wijzigingen							
K06.03	Uitgaven alvorens overdracht structureel beheer van openbare ruimte betreffende project Schipholweg 130	L	70	-	-	-	I	
K06.03	Uitgaven alvorens overdracht structureel beheer van openbare ruimte betreffende project Schipholweg 130	B	-70	-	-	-	I	Reserve grondexploitaties
K06.08	Aanvullend krediet STEO-De Geus t.b.v. plankosten	L	350	-	-	-	I	
K06.08	Aanvullend krediet STEO-De Geus t.b.v. plankosten	L	-	-9	-9	-9	S	
K06.08	Aanvullend krediet STEO-De Geus t.b.v. plankosten	B	-350	-	-	-	I	Reserve afschrijving kapitaallasten
K06.08	Aanvullend krediet STEO-De Geus t.b.v. plankosten	B	-	9	9	9	S	Reserve afschrijving kapitaallasten
06.02	Kredietophoging Voetgangersbrug Mendelweg Noord	L	15				I	
06.02	Kredietophoging Voetgangersbrug Mendelweg Noord	L	35				I	Reserve afschrijving kapitaallasten
06.02	Kredietophoging Voetgangersbrug Mendelweg Noord	L				1	S	
06.02	Kredietophoging Voetgangersbrug Mendelweg Noord	B	-50				I	Reserve grondexploitaties
06.02	Kredietophoging Voetgangersbrug Mendelweg Noord	B				-1	S	Reserve afschrijving kapitaallasten
06.04	Bouwleges	L	2.000	-	-	-	I	Egalisatiereserve inkomsten bouwleges
06.04	Bouwleges	B	-2.000	-	-	-	S	
	Resultaat programma 6		-1.558	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.6.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Krediet 'Toegang Leidse Hout' alsnog onttrekken uit de reserve grondexploitaties (K06.02)

Bij het MPG 2020 (RB 20.0060) is besloten € 275.994 beschikbaar te stellen voor Groenplan Alrijne in groene corridor Dieperhout met als dekking de reserve Grondexploitaties. Volgens financiële regelgeving moet op dit krediet jaarlijks worden afgeschreven. Om de jaarlijkse afschrijvingen te kunnen dekken is een storting gedaan in de reserve Afschrijvingen Investerings van € 275.994 ten laste van de reserve Grondexploitaties. Onttrekking uit de reserve Grondexploitaties van € 275.994 is echter niet geboekt in 2020. Door deze technische begrotingswijziging zal dit alsnog in 2022 kunnen plaatsvinden.

Noodzakelijke intensivering en digitalisering Omgevingswet (K06.09)

De komst van de Omgevingswet en het daarbij behorende digitale stelsel (DSO) is een autonome ontwikkeling en buitengewoon omvangrijke wijziging van de wet- en regelgeving en digitale dienstverlening die vrijwel alle beleids- en werkprocessen in de fysieke leefomgeving raakt.

Aan deze stelselwijziging zijn significante structurele meerkosten (€ 8,7 mln.) verbonden en tevens is een flinke tijdelijke meerjarige investering (€ 7,4 mln.) nodig voor transformatie om de organisatie Omgevingswetproof te maken.

De structurele meerkosten volgen onder andere uit:

- Omgevingswetproducten met nieuwe rollen en functies
- Doorontwikkeling en beheer van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) met Omgevingsloket
- Taakuitbreiding en verzwaring van bestaande functies door decentralisatie van Rijksregels

Gedurende de transitiefase naar het nieuwe stelsel zal moeten worden geïnvesteerd in:

- Het opzetten en doorontwikkelen van Omgevingswetproducten
- Meerwerk als gevolg van tijdelijke overlap van juridische stelsels
- Opleidingen en organisatieontwikkeling om te leren werken met de wettelijke instrumenten

Voor de begroting 2022 gaat het om € 38.000 bijramen van licentiekosten voor het Digitale Stelsel (DSO,) die abusievelijk nog niet waren opgenomen. Verder is er op basis van het werkplan 2022, opgesteld in het kader van Leiden 2040 Implementatie Omgevingswet, een extra bijdrage van € 80.000 gehonoreerd voor implementatie van de Omgevingswet. Deze wordt nu in de 2e voortgangsrapportage bijgeraamd. Tot slot betreft de € 1.400.000 extra voor 2022 toegekende middelen via de Algemene Uitkering.

Budgetneutrale wijzigingen:

Uitgaven alvorens overdracht structureel beheer openbare ruimte project Schipholweg 130 (K06.03)

Het werken voor derden project Schipholweg 130 (realisatie brandweerkazerne en 140 woningen) wordt naar verwachting in de zomer van 2022 opgeleverd. De bouwer is bezig met het aanhelen van de openbare ruimte. Hierbij blijkt dat het trottoir te laag ligt ten opzichte van de peilmaat die door de gemeente is opgegeven, waardoor er een te groot hoogteverschil ontstaat t.o.v. het op te leveren gebouw. Voor de oplevering en overdracht van de openbare ruimte aan de afdeling Beheer wordt als voorwaarde gegeven dat de bouwer het trottoir aanlegt op definitieve (Leidse Ring Noord) hoogte. Door deze ophoging moet ook het fietspad en de kolken ter plaatse worden aangepast. De kostenraming van het geheel is € 70.000.

Omdat dit een tegenvaller is voor het project en beleidslijn is dat resultaten van "werken voor derden" worden verrekend met de reserve Grondexploitaties wordt voorgesteld dat dit bedrag wordt gedekt door een onttrekking uit deze reserve.

Noodzakelijke ingrepen gemeentelijk vastgoed (K06.06)

Bij meerdere gemeentelijke panden is het noodzakelijk om bouwkundige ingrepen uit te voeren. Dit betreft de panden Trix Terwindstraat, De Waag en een aantal panden waar kleinere investeringen noodzakelijk zijn. De betreffende kapitaallasten zijn – bij de Programmabegroting 2023 - vanaf 2023 (voor De Waag vanaf 2025) opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierdoor is er geen financieel effect in 2022. Bij de 2e Voortgangsrapportage 2022 wordt voorgesteld om onderstaande kredieten beschikbaar te stellen. Hiervoor is dan ook onderstaande toelichting opgenomen.

In het beschikbaar gesteld krediet voor de verbouwing van de Trix Terwindstraat (krediet van € 1,27 miljoen in Programma 9) is geen rekening gehouden met aanpassing van de installaties (€ 423.000). Dit is echter noodzakelijk omdat de aanwezige installaties niet meer voldoen aan de huidige eisen waardoor het binnenklimaat niet voldoende is. De jaarlijkse kapitaallasten en onderhoudskosten van de installaties zijn € 42.000.

De renovatie van De Waag is noodzakelijk om verdergaand verval te voorkomen van dit voor de stad belangrijke monument. In grote lijnen komt het er op neer dat scheuren in gevels worden hersteld,

dakbedekkingen worden vervangen en het verval van ornamenten wordt gefixeerd. Het betreft een combinatie van onderhoudszaken die uit de onderhoudsvoorziening betaald kunnen worden en vervangingsinvesteringen. De totale benodigde investering is naar verwachting € 1,5 miljoen. Vanuit de onderhoudsvoorziening is rekening gehouden met planmatig onderhoud voor een bedrag van circa € 600.000. De totale vervangingsinvesteringen worden ingeschat op circa € 900.000. Bijbehorende kapitaallasten bedragen structureel € 54.000.

Er zijn een aantal gemeentelijk panden waarbij de installaties verbeterd moeten worden aangezien er veel klachten zijn over het binnenklimaat. Tevens is het belangrijk (mede door corona) om de klimaatinstallaties aan te passen zodat de luchtverversing wordt verbeterd. Het betreft de verbetering van de installaties in de panden Milanelhorst, Middelstegracht, Roodenburgerstraat 1a, Topaaslaan 19, Driftstraat 49, Octavialaan 59 en Slachthuislaan 25. Hiervoor is een investering nodig van € 300.000. Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 15 jaar zijn de structurele kapitaallasten € 23.000.

Aanvullend krediet plankosten De Geus (K06.08)

Bij het uitvoeringsbesluit "De Geus" (RB 21.0039), realisatie van een megabioscoop, 96 appartementen en 1.800 m² horeca voorzieningen e.d., worden maatregelen getroffen zoals het tijdelijk verleggen busbanen en woonrijp maken openbare ruimte o.a. verleggen riolering. Hiervoor zijn plankosten geraamd. De praktijk leert dat het project door de locatie en enkele civieltechnische uitdagingen complexer is dan waarvan in het Beleidsrealisatie begroting 2022 | 49 uitvoeringsbesluit is uitgegaan. Ook spelen onvoorziene autonome ontwikkelingen mee, zoals de groter dan vooraf ingeschatte stijging van bouwkosten. Als gevolg hiervan is de ontwikkelaar genoodzaakt geweest de financiële haalbaarheid nader te onderzoeken. Ook bleek de verhuizing van de JUMBO complexer dan van te voren ingeschat. Dit alles heeft geleid tot een hogere plankostenrealisatie 2021, vertraging start sanering / bouw van einde 2021 naar Q3 in 2022 en hogere plankosten per jaar tot aan verwachte oplevering in 2025. Gevolg van dit alles is een verwacht tekort op plankosten tot einde project 2025 van € 350.000. Daarom wordt een aanvullend krediet van € 350.000 beschikbaar gesteld met als dekking een bijdrage uit de exploitatiebegroting.

Aanvullend krediet Voetgangersbrug Mendelweg Noord (06.02)

Ten behoeve van gemeentelijke projectbegeleiding voor de realisatie van de parkeergarage door Naturalis en het verbeteren van de openbare ruimte op de aangelegen gemeentelijke gronden - waaronder een voetgangersbrug - wordt voorgesteld om het bestaande krediet op te hogen met een bedrag van €50.000. Het geprognostiseerde wordt grotendeels veroorzaakt door de gestegen materiaalkosten als gevolg van de coronacrisis en het Oekraïne-conflict. Voorgesteld wordt de ophoging te dekken uit de gerealiseerde verkoopopbrengst van het kavel Mendelweg Noord ter grootte van €1.600.000. Het geprognostiseerde tekort van €50.000 bestaat deels uit een tekort op het budget voor uitvoeren werkzaamheden ten behoeve van de voetgangersbrug / openbaar gebied ter hoogte van €35.000. Deze worden geactiveerd. De tekort op het budget voor de projectbegeleiding parkeergarage ter hoogte van €15.000 worden rechtstreeks onttrokken aan de reserve Grondexploitaties. Voorstel is dan ook om het krediet ter hoogte van €50.000 te dekken middels een onttrekking aan de reserve Grondexploitaties waarbij de te activeren lasten worden gedekt uit de reserve Afschrijvingen en Investerings.

Vorbereidingskrediet Gebiedsontwikkeling Telderskade (06.03)

Vanwege vertraging in het project Geb Ontw.Telderskade wordt voorgesteld het voorbereidingskrediet op te hogen met € 270.000 en dit ten lasten te brengen van de toekomstige GREX

Bouwleges (06.04)

In 2022 wordt een voordeel verwacht van € 2.000.000 aan bouwleges vanwege het hoge aantal aanvragen met grote bouwsommen.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

<i>Programmanummer</i>	7
<i>Commissie</i>	Onderwijs en samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Kanselijkheid, jeugd & onderwijs

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:

In Leiden krijgen kinderen en jongeren de kans gezond en veilig op te groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Jeugdhulp

Er is nog steeds sprake van wachtlijsten. Per 2022 is de nieuwe inkoop gestart waarmee we meer kunnen sturen op de beleidsdoelstellingen.

3.7.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	✓
	7A1.3 Ondersteunen spelbevordering	✓
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG uitvoeren Wet Publieke Gezondheid	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugd & gezinsteam	✓
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp	⚠

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7A Jeugd

7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp

Per 2022 werken we met een nieuwe inkoopstructuur voor de specialistische jeugdhulp om meer zelf te kunnen sturen op de beleidsdoelstellingen (normaliseren, kind en gezin centraal en zo thuis mogelijk). In de oude situatie bleek dit te beperkt mogelijk. Hiertoe is in het eerste halfjaar samen met de nieuwe regionale Serviceorganisatie Zorg (SOZ) de werkwijze verder bestendigd.

Wachlijsten

Er is nog steeds sprake van wachtlijsten voor verschillende jeugdhulpvormen. Daarnaast kampen sommige aanbieders met personeelstekorten. We zien dat aanbieders met tekorten soms minder cliënten aannemen om kwaliteit van zorg voor bestaande cliënten te kunnen blijven waarborgen. De SOZ kijkt samen met aanbieders hoe aanbieders cliënten van elkaar kunnen overnemen en verschuift daarbij zo nodig bestedingsruimtes. Daarnaast blijven de gemeenten met aanbieders sturen op de beleidsdoelstellingen (normaliseren, kind en gezin centraal en zo thuis mogelijk).

Regionale Experttafel

In juni hebben gemeenten positief besloten over het inrichten van de Regionale Experttafel. Op deze tafel wordt complexe casuïstiek besproken waarvoor (nog) geen regulier aanbod bestaat. Met het financieel mandaat voor de Experttafel kunnen we beter inspelen op de dynamiek van vraag en aanbod en een beter dekkend zorglandschap realiseren.

Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelzaalwerk	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelzalen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7B Peuterspeelzalen en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Gelijke onderwijskansen voor kinderen van nul tot dertien jaar	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Stimuleren hoogwaardig taalaanbod op onderwijskansscholen	✓
	7C1.3 Doen bevorderen van ouderbetrokkenheid bij doelgroepkinderen	✓

7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Als kennisstad toekomstbestendig onderwijs bevorderen met extra aandacht voor internationalisering en duurzaamheid	7C3.1 Stimuleren van een rijke leeromgeving waarin leerlingen hun eigen talenten kunnen ontwikkelen in een doorlopende leerlijn	✓
	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van een rijke leeromgeving en toekomstgerichte talentontwikkeling door samenwerking van onderwijs met bedrijven en instellingen	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen volgen onderwijs en halen een startkwalificatie of het verwerven van een werkplek	7C4.1 Sturing geven aan projecten die zich richten op het behalen van een startkwalificatie, terugkeer naar het onderwijs (ook voor thuiszitters) of het verwerven van een werkplek	✓
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	✓
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gebouwen voorraad door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.7.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 7 Jeugd en onderwijs (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K07.02	Regionale Jeugdhulp 2022 - 2026	L	-600	-	-	-	S	
K07.03	Regionale uitvoeringskosten Jeugdhulp	L	132	-	-	-	S	
	Budgetneutrale wijzigingen							
07.02	Herallocatie middelen IGBO	L	-884	384	500	-	S	
07.02	Herallocatie middelen IGBO	L	884	-	-	-	I	Reserve budgetoverheveling
07.02	Herallocatie middelen IGBO	B	-	-384	-500	-	I	Reserve budgetoverheveling
	Resultaat programma 7		-468	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.7.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Regionale jeugdhulp 2022-2026 (K07.02)

Uit de bijgestelde (voorlopige) begroting 2022 en de concept meerjarenbegroting van de Serviceorganisatie Zorg (SOZ) blijkt het Leidse aandeel van de structurele kostenontwikkeling vooralsnog kan worden opgevangen binnen de beschikbare budgetten in de begroting. Gemeente Leiden ontvangt vanaf 2022 (zie Programmabegroting 2022) € 1,9 miljoen extra structureel omdat de fondsbeheerder verwacht dat gemeente Leiden door het gewijzigde woonplaatsbeginsel / Voogdij 18+ deze kostenstijging gaat maken. Deze stijging is vooralsnog niet in diezelfde omvang zichtbaar in de door SOZ begrote bijdrage voor Leiden, waardoor de kosten voor Jeugdhulp nu binnen de begroting blijven en in 2022 naar verwachting een incidentele meevaller van € 0,6 miljoen ontstaat. Het voordeel wordt gestort in de reserve sociaal domein. Mogelijk is het volledige effect van deze wijziging nog niet volledig in beeld. Dit blijft een structureel risico voor de toekomst. Dat geldt eveneens voor mogelijke extra kosten als gevolg van de recent afgesloten CAO Jeugdzorg.

Regionale uitvoeringskosten jeugdhulp (K07.03)

Ingaande 2022 is gestart met een nieuwe manier van inkopen van de jeugdhulp. Uitgangspunt hierbij is dat gemeenten meer zelf gaan sturen op de inhoudelijke beleidsdoelen. In de voorbereiding op deze nieuwe werkzaamheden is gebleken dat regionaal en dus ook vanuit de Leidse regiogemeenten extra formatie nodig is om deze taken adequaat te kunnen uitvoeren. Dit brengt extra kosten met zich mee ad € 116.000. Een ander onderdeel van deze nieuwe manier van sturen is het onderbrengen van de regionale ondersteuningseenheid bij een van de gemeenten (Leiden). Deze eenheid was voorheen ondergebracht bij Holland Rijnland. Om de kosten van de extra overhead en werklast die hier voor Leiden mee gepaard gaat te kunnen dekken is extra budget ad € 15.310 nodig in 2022, aflopend naar € 6.898 vanaf 2023.

Budgetneutrale wijzigingen:

Subsidieregeling peuterspeelopvang en voorschoolse educatie (K07.07)

Voor een extra pedagogische medewerker voor de Zijlwijschool (kosten € 70.000) is dekking gevonden binnen de budgetten voor Onderwijskansenbeleid.

Leerlingenvervoer (07.01)

Het aantal kinderen dat gebruik maakt van het leerlingen- en jeugdhulpvervoer is de afgelopen jaren gestegen; van 148 kinderen in 2017 in het leerlingenvervoer naar 200 in 2022 en van 4 kinderen in het jeugdhulpvervoer naar 20 kinderen in 2022. De kostenstijging als gevolg hiervan is de afgelopen jaren opgevangen binnen de budgetten voor onderwijs. Het afgelopen jaar is het leerlingenvervoer aanbesteed. De vorige aanbieder had aangegeven dat de huidige tarieven een gezonde bedrijfsvoering onmogelijk maken. Hogere tarieven

t.g.v. de aanbesteding waren dus te verwachten. Het aanbestedingsnadeel in 2022 heeft betrekking op vijf maanden (aug t/m dec). Voor 2022 wordt een overschrijding verwacht van geschat € 248.000, deels veroorzaakt door de aanbesteding en deels door het gestegen aantal leerlingen. Hiervan heeft € 68.000 betrekking op jeugdhulpvervoer. Deze kosten worden binnen het geheel van de jeugdhulp begroting gedekt. Per saldo resteert voor 2022 een nadeel van € 180.000. Als dekking voor dit nadeel kan de door het rijk toegezegde vergoeding voor het vervoer van Oekraïense leerlingen worden ingezet (€ 44.590). Gebleken is dat hiervoor geen kosten gemaakt worden. Daarnaast kan een drietal incidentele onderbestedingen worden ingezet: € 30.000 brede school Roomburg, € 74.251 VSV-projecten en € 31.159 Communities that care. Het tekort voor 2022 is daarmee opgelost, maar het tekort is structureel van aard en zal ten gevolge van de jaarlijkse indexering (NEA-index) vanaf 2023 verder stijgen naar € 389.000, onder andere door hogere brandstofkosten.

Herallocatie middelen IGBO (07.02)

Omdat de tijdelijke huisvesting van het internationaal geïntendeerd basisonderwijs (IGBO) in het bestaande schoolgebouw aan de Van Vollenhovenkade 15 is gehuisvest, is het niet meer nodig om tijdelijke huisvesting te realiseren aan de Saffierstraat (voormalig Crescendoterrein). Hierover is de raad reeds geïnformeerd en de jaarlijkse huurcomponent is in de laatste kaderbrief als structurele meevaller meegenomen. Er resteert in 2022 een bedrag van € 883.943. Een deel van dit bedrag zal moeten worden gebruikt om het bestaande schoolgebouw geschikt te maken voor het IGBO onderwijs. Het schoolbestuur SCOL denkt dat hiervoor € 256.815 nodig is. Hierdoor kan er € 627.128 ingezet worden voor tegenvallers bij andere onderwijshuisvestingsprojecten. Naar schatting is er ongeveer € 500.000 nodig voor het inrichten van de openbare ruimte aan de Vijf Meilaan 137 nadat het nieuwe Vlietland College daar is gerealiseerd (2024). Resteert nog een bedrag van € 127.128 voor noodzakelijke plankosten voor het Programma Onderwijshuisvesting in 2023.

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

<i>Programmanummer</i>	8
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen Stedelijke Ontwikkeling
<i>Portefeuille(s)</i>	Energie, Werk en Inkomen en Cultuur Economie, Kennis, Sport en Gezondheid Bestuur, Veiligheid en Handhaving Klimaat, Mobiliteit en Financiën

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt:

Cultuur, cultuurhistorie, sport, recreatie en evenementen vormen een belangrijk deel van het stadsklimaat, dragen bij aan de ontwikkeling van alle Leidenaren en maken deelname aan het maatschappelijke leven voor iedereen toegankelijk. Dat is van grote waarde voor de versterking van de aantrekkelijkheid van de stad voor bewoners en bezoekers. In de gezonde stad hebben mensen de ruimte om te sporten en te bewegen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Cultuur

- Een groot deel van de culturele instellingen worstelt nog met na-ijleffecten van de coronapandemie. De bezettingsgraad van theaters en podia blijft tegenvallen en ook de museale bezoeken blijven steken op ca. 60% van het niveau van voor de pandemie. De cultuursector kan in 2022 gebruik maken van de Tijdelijke regeling Coronasteun Cultuur ten behoeve van een sterkere, weerbare en toekomstbestendige cultuursector. Daarnaast is de regeling nog tot eind 2022 beschikbaar om netto-schade bij de grote instellingen op te vangen en nieuwe projecten van Leidse makers te ondersteunen.
- Er resteren (anno aug 2022) bijna € 700.000 coronamiddelen voor 2022. Een aantal instellingen binnen de C6 heeft al aangegeven een aanvraag te gaan doen dit najaar voor netto-schade en na-ijleffecten corona. Een groot deel van het resterende budget zal daarbij zeker worden aangesproken. Ook wordt uit deze middelen (conform motie van de raad) een eenmalig bedrag beschikbaar gesteld voor behoud van personeel van Ins Blau voor het theaterseizoen 2022/2023.
- Begin 2022 is de Uitvoeringsagenda Cultuur vastgesteld. In deze Uitvoeringsagenda staat concreet omschreven hoe ambities uit de Cultuurvisie voor het culturele veld kunnen worden gerealiseerd. In het kader van de Cultuurnota en de ambities op diversiteit en publiekspreading is er een subsidieregeling met middelen beschikbaar gesteld door de gemeente.
- In het beleidsakkoord zijn extra structurele middelen beschikbaar gesteld. Dit betreft extra structurele middelen voor (onderhoud van de) huisvesting van de culturele instellingen vanaf 2022 (jaarlijks 350.000 euro). Daarnaast biedt het college vanaf 2022 een compensatie voor het gat dat is ontstaan tussen de subsidie voor cultuur en de gestegen prijzen voor culturele instellingen. (jaarlijks 98.000 euro, op basis van het prijspeil van 2021). De inflatie van 2022 ligt echter zeer hoog. Instellingen kunnen door de gestegen (energie)prijzen van 2022 alsnog in de problemen komen.
- In de Kamerbrief van 23 mei 2022 'Hoofdlijnenbrief cultuur 2022: Herstel, vernieuwing en groei' laat staatssecretaris Uslu weten in 2022 €135 miljoen extra voor cultuur in Nederland uit te trekken en in de jaren hierna loopt het bedrag op naar €170 miljoen structureel per jaar. Herstel, innovatie en groei zijn de doelen waarop het Rijk zich hierbij richt. Naar verwachting zullen de meeste van deze middelen niet via de gemeente beschikbaar worden gesteld. Over de verdeling zal later in 2022 nadere informatie volgen.

Sport

- In juni zijn de sportplaza's bij sportpark Montgomery en sportpark Noord feestelijk geopend. Leidenaren kunnen er elke doordeweekse middag gratis sportenmaterialen lenen.
- De coronamaatregelen zijn invloed geweest op sport- en beweegparticipatie: minder Leidenaren voldoen aan de beweegnorm. Met de inzet van o.a. de buurtsportcoaches en breedtesportcoördinator proberen we meer Leidenaren (meer) aan het bewegen te krijgen.

3.8.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestaties	
8A1. 1. Sterke culturele basisinfrastructuur, voor alle hierbij behorende prestaties kwalitatief hoogstaand, divers en inclusief	8A1.1. Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod	⚠
	8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod	⚠
	8A1.3 Ondersteunen en mogelijk maken educatief aanbod	✓
	8A1.4 Ondersteunen en mogelijk maken beeldende kunst (in de openbare ruimte)	✓
	8A1.5 Ondersteunen amateurkunstverenigingen	⚠
	8A1.6 Ondersteunen lokale media	✓
	8A1.7 Ondersteunen projecten voor diversiteit, toegankelijkheid, ander publieksbereik, spreiding in de stad	✓
	8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal	⚠
8A2. Cultuur draagt bij aan maatschappelijke doelen door culturele activiteiten	8A2.1 Stimuleren en ondersteunen netwerkvorming en kennisontwikkeling cultuur- en zorgsector	✓
	8A2.2 Stimuleren en ondersteunen dat cultuur bij draagt bij aan integratie nieuwkomers	✓
	8A2.3 Onderzoek en stimuleren grotere toegankelijkheid cultuur voor smalle beurs en jongeren	✓
8A3. Leiden onderscheidt zich (inter)nationaal met kennis en cultuur	8A3.1 Versterken unieke weefsel kennis en cultuur door Pilgrimjaar, ECS 2022	✓
	8A3.2 Cultuureducatie icm natuur- en milieueducatie om de hoek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A1.1 Ondersteunen en mogelijk maken voorstellingen en optredens podiumaanbod

De podia zijn weer open. Een groot deel van de sector wordt echter nog steeds geconfronteerd met de na-ijleffecten van corona. De bezoekerscijfers zijn nog niet terug op het niveau van voor de coronacrisis.

8A1.2 Ondersteunen en mogelijk maken museaal aanbod

Ook de museale sector wordt nog steeds geconfronteerd met de na-ijleffecten van corona. De bezoekerscijfers zijn nog niet terug op niveau van voor de coronacrisis.

8A1.5 Ondersteunen amateurkunstverenigingen

Corona is geen belemmering meer voor de amateurkunstsector om de geplande activiteiten uit te voeren. Wel zien we nog een grote terugloop in het aantal leden. Een landelijke trend die de afgelopen 2 jaar versterkt is door de pandemie.

8A1.8 Exploitatie Stedelijk museum De Lakenhal

Museum de Lakenhal opende de tentoonstelling Christa Ehrlich – pionier in design en het participatieve stadsproject, Van Kade tot Zelfkant. Ondanks deze programma's stijgt het aantal bezoekers na de coronacrisis nog niet naar aantallen die werden gedefinieerd voor de crisis en heropening. Veel (ouder) publiek blijft afwachtend. Het museum blijft nu nog hangen op een derde minder bezoekers en minder evenementen. Hierdoor derft het museum inkomsten. Een deel wordt gecompenseerd vanuit coronamiddelen en (extra) subsidiemogelijkheden.

Het museum ontvangt extra financiële bijdragen van fondsen voor een groot restauratie- en digitaliseringsproject van de stalenboeken en voor een nieuw publieksprogramma voor mensen met dementie, getiteld Memorabel.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1 Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Leiden staat met al haar erfgoedkennis en –collecties nationaal en internationaal aan de top (ambitie I); Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad (ambitie II); Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers (ambitie III).	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	⚠
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

8B1.1. Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken

De conditie van de klimaatinstallaties is door ouderdom (27 jaar) dermate slecht dat ze een bedreiging vormen voor de collecties. Vanwege een defect is een tijdelijke oplossing gecreëerd door vervanging van het onderdeel dat de koeling van de depots regelt. De aanbesteding hiervoor is in gang gezet en dit wordt gefinancierd uit de onderhoudsvoorziening voor het gemeentelijk vastgoed. Voor het overige onderhoud / vervanging is een project opgestart.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestaties	
8C1 Leiden heeft aantrekkelijke, duurzame en multifunctionele sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, behouden en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties	✓
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2022	⚠
8C2 Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	8C2.1 Leidenaars bewegen voldoende	⚠
	8C2.2 Leiden heeft sterke toekomstbestendige sportverenigingen	✓
8C3. De fysieke leefomgeving bevordert sporten, spelen en bewegen	8C3.1 De openbare ruimte is beweegvriendelijk	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2022

Het Uitvoeringsprogramma Beheer Sport 2022-2026 wordt conform planning uitgevoerd.

Nieuwbouw sportprojecten

De nieuwbouw van het Indoor Sport Centrum aan de Boshuizerkade en het Combibad-IJshal aan de Vliet hebben te maken met de effecten van de huidige extreme marktsituatie. Dit resulteert in een vertraging van enkele weken in de bouw als gevolg van langere levertijden van materialen en doorwerking van prijsstijgingen. Het afronden van een definitief ontwerp van de openbare ruimte ISC kost meer tijd dan gepland. Beoogd wordt het Uitvoeringsbesluit eind 2022 vast te stellen en daarna aan de raad aan te bieden voor besluitvorming. De vergunningprocedures die betrekking hebben op het realiseren van de in-uitritten worden voor eind 2022 opgestart.

Voor de herontwikkeling van de openbare ruimte van het Combibad-IJshal is het Definitief Ontwerp nagenoeg afgerond en deze wordt gereed gemaakt voor besluitvorming in de gemeenteraad. Als gevolg van de huidige extreme marktsituatie dient voor beide uitvoeringsbesluiten voor de Openbare ruimte rekening gehouden te worden met substantiële prijsstijgingen. Voor zowel de bouw van het Combibad/IJshal als het ISC wordt momenteel geïnventariseerd wat de prijsstijgingen betekenen voor de beschikbare budgetten en of deze nog passen binnen het budget onvoorzien. Voor de uitvoeringsbesluiten openbare ruimte voor de beide projecten zijn de Ssk ramingen (Standaardsystematiek voor Kostenramingen) geüpdatet en ook hierin zijn prijsstijgingen verwerkt. Eind van het jaar zal hier meer duidelijkheid over zijn. Begin 4e kwartaal 2022 wordt de gemeenteraad over de stand van de projecten nader geïnformeerd in een afzonderlijke voortgangsbrief van beide nieuwbouwprojecten. Bij de 4^e technische begrotingswijziging wordt aan de raad voorgesteld hoe om te gaan met prijsstijgingen in het algemeen en in het bijzonder voor deze projecten.

8C2.1 Leidenars bewegen voldoende

De coronamaatregelen zijn van invloed geweest op de sport- en beweegparticipatie. Uit de Stads- en Wijkenquête 2021 blijkt dat in 2021 minder Leidenars voldoen aan de beweegnorm. Het percentage Leidenars dat in 2021 lid is van een sportvereniging is licht gestegen (t.o.v. 2019), maar omdat (een groot deel van) de sportclubs (tijdelijk) dicht waren, is er minder gesport en bewogen. Nu de sportclubs weer open zijn, wordt er weer meer gesport. Met inzet van de buurtsportcoaches en de breedtesportcoördinator zetten wij ons in om meer Leidenars aan het sporten en bewegen te krijgen. Vanuit het programma Social Impact heeft Includio onder andere hiervoor incidenteel extra middelen gekregen.

8C3.1 De openbare ruimte is beweegvriendelijk

Op 29 juni 2022 zijn de sportplaza's feestelijk geopend. Vorig jaar (2021) heeft de gemeenteraad het initiatiefvoorstel van de PvdA unaniem omarmd om te starten met een pilot voor sportuitgiftematerialen. Includio (inzet buurtsportcoaches) voert deze pilot uit. Op sportpark Montgomery (bij korfbalvereniging KZ Danaïden) en sportpark Noord (bij voetbalvereniging Roodenburg) kunnen Leidenaren elke doordeweekse middag gratis sportenmaterialen lenen om daar lekker te gaan sporten. In juni 2023 wordt de pilot geëvalueerd.

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaren	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugdorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen.

3.8.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 8 Cultuur, sport en recreatie (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K08.03	E-depot Erfgoed Leiden	L	90	-	-	-	S	
K08.04	Stijging minimumloon uitzendkrachten	L	78	-	-	-	S	
KC08.02	Onderhoudskosten / index culturele instellingen	L	448	-	-	-	S	
KC08.03	Revolverend evenementenfonds	L	300	-	-	-	I	Reserve economische impulsen
KC08.03	Revolverend evenementenfonds	B	-300	-	-	-	I	Reserve economische impulsen
KC08.03	Revolverend evenementenfonds	L	300	-	-	-	I	
08.05	Viering Leidens Ontzet en drie oktober jongerenfeest	L	455	-	-	-	S	
08.08	Budget Lokaal cultuuraanbod (covid-19)	L	359	-	-	-	I	
	Budgetneutrale wijzigingen							
K08.02	Gevolgen Coronacrisis voor derving inkomsten Museum De Lakenhal	L	40	-	-	-	I	
K08.02	Gevolgen Coronacrisis voor derving inkomsten Museum De Lakenhal	B	-40	-	-	-	I	
08.01	Omzetten tijdelijke formatie Retailmanager naar vaste formatie	L	45	45	45	45	S	
08.01	Omzetten tijdelijke formatie Retailmanager naar vaste formatie	B	-45	-45	-45	-45	S	
08.02	Derving inkomsten Museum De Lakenhal als gevolg Corona-crisis.	L	-250	-	-	-	I	
08.02	Derving inkomsten Museum De Lakenhal als gevolg Corona-crisis.	B	250	-	-	-	I	
08.03	Verdeling van het programmabudget van Museum de Lakenhal	L	366				I	
08.03	Verdeling van het programmabudget van Museum de Lakenhal	B	-366				I	
	Resultaat programma 8		1.730	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.8.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

E-depot Erfgoed Leiden (K08.03)

Archivering is een wettelijke verplichting waarvoor landelijk geen extra middelen beschikbaar zijn gesteld. Er is een verhoging van € 90.000 voor uitbreiding van applicatie en beheer. Waar mogelijk probeert Erfgoed Leiden daarom met schaalvergroting dekking hiervoor te spreiden. De kosten voor het e-depot voor de regio worden bij de aangesloten gemeenten in rekening gebracht. Genoemde ontwikkeling/uitbreiding betreft uitsluitend Leiden.

Stijging minimumloon uitzendkrachten (K08.04)

In de meest recent vastgelegde raamovereenkomst met uitzendbureau Tempo Team, is vastgelegd dat het salaris van de uitzendkrachten in dienst van de gemeente Leiden de CAO van gemeenten volgt voor wat betreft de stijging van het minimumloon naar € 14,00. Voor de afdeling sportaccommodaties binnen het cluster Beheer betekent dit substantieel hogere kosten voor (seizoensgebonden) inhuur. Gemiddeld is sprake, na indexeringen van de budgetten voor 2022 als onderdeel van de programmabegroting, van een prijsstijging van 18,5%.

Onderhoudskosten/Index culturele instellingen (KC08.02) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

Het gebruik van deze publiek toegankelijke gebouwen moet bijdragen aan het behoud van lokaal erfgoed en de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Voor een instelling streven we ernaar dat de huisvesting kwalitatief voldoende is en dat de kosten betaalbaar zijn en voorspelbaar blijven. Het oplossen van actuele knelpunten in de huisvesting van de culturele instellingen vraagt een samenhangende aanpak voordat maatwerkoplossingen per instelling tot nieuwe afspraken leiden. Het nieuwe college heeft besloten voor de kwalitatieve instandhouding van de huisvesting van de culturele instellingen € 350.000 beschikbaar te stellen, startend in 2022. Daarnaast speelt ook de indexering van de subsidie een rol. Het niet in gelijke mate laten meelopen van de indexering van de subsidie met de werkelijke kostenstijgingen betekent een jaarlijkse bezuiniging voor de culturele instellingen. Voor het index-verschil 2021 wordt dit gecorrigeerd en is € 98.000 door het nieuwe college beschikbaar gesteld vanaf 2022.

Revolverend evenementenfonds (KC08.03) Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden

Lokale ondernemers zijn belangrijk voor de voorzieningen in de stad en houden de stad levendig. Het nieuwe college heeft besloten met een revolverend evenementenfonds organisatoren aan te moedigen. Hiervoor is € 300.000 beschikbaar welke via de reserve kennisstad en economische impulsen loopt.

Viering Leidens Ontzet en drie oktober jongerenfeest (08.05)

De kosten van viering 3 oktober zijn de afgelopen jaren structureel hoger dan begroot. Jaarlijks is incidenteel geld beschikbaar gesteld. De viering van 3 oktober is de afgelopen jaren in beweging geweest. Naast de vorm van de viering (jongerenfeest) zijn ook de veiligheidsmaatregelen in de binnenstad aangescherpt (verkeersregelaars en beveiliging kermis door terugtrekken politie). Daarnaast hebben we te maken met sterke prijsstijgingen waardoor de kosten flink oplopen. Incidentele hogere kosten blijken structureel te zijn. Bij de kaderbrief 2023 zal een aanmelding gedaan worden voor de structureel hogere kosten viering 3 oktober. Voor dit jaar is in totaal € 455.000 extra nodig. Voor het geval het feest niet door kan gaan vanwege landelijke coronamaatregelen zal er een subsidie worden toegekend van € 182.000 voor gedeerde inkomsten (verkoop drank en kaartverkoop).

Budget Lokaal cultuuraanbod (covid-19) (08.08)

Bij de decembercirculaire van het gemeentefonds eind 2021 is € 359.000 extra budget toegekend en uitgekeerd voor Lokaal cultuuraanbod (covid-19). Dit budget is bestemd voor de tijdelijke Subsidieregeling Coronasteun Cultuursector Leiden 2022 (TCCL 2022) en had meegenomen moeten worden bij het bestemmingsvoorstel 2021. De subsidieregeling TCCL beoogt Leidse culturele organisaties en Leidse makers financiële steun te bieden tijdens de Coronacrisis.

Budgetneutrale wijzigingen:

Gevolgen Coronacrisis voor derving inkomsten Museum De Lakenhal (K08.02)

Door de Coronacrisis zijn ook in 2022 de inkomsten uit bezoek en evenementen lager dan begroot. Dit wordt opgevangen door een bijdrage van het Mondriaanfonds en voor € 250.000 ontvangt de Lakenhal een bijdrage vanuit de tijdelijke Subsidieregeling Coronasteun Cultuursector Leiden 2022 (TCCL 2022).

Watercompensatie Indoorsportcentrum (K08.05)

In verband met de nieuwe beleidsnota Watercompensatie wordt voor de extra benodigde verhoging van bergingscapaciteit van het Indoor Sportcentrum € 211.000 extra krediet aangevraagd.

Omzetten tijdelijke formatie Retailmanager naar vaste formatie (08.01)

In de aanloop naar de heropening van het museum is in 2018 een part-time formatieplaats ingevuld om het beheer van de winkel te verzorgen. De nadruk ligt op een aansprekend assortiment en de presentatie hiervan. Dit is onderdeel van de museumbeliving en leidt tot een grotere omzet van de winkel. Deze extra inkomsten zijn voldoende om deze functie structureel te maken.

Derving inkomsten Museum De Lakenhal als gevolg Corona crisis (08.02)

Ook in 2022 heeft de Coronacrisis nog effect op de bezoekersaantallen en de evenementen van Museum De Lakenhal. Hierdoor zijn er significant minder inkomsten dan begroot. Ter dekking van deze derving is steun van het Mondriaanfonds ontvangen (€ 60.000) en is er budget beschikbaar binnen het programma Cultuur vanuit de eerder ontvangen Coronagelden van het Rijk. Het tekort dat zonder de bijdragen zou ontstaan kan niet opgevangen worden in de bedrijfsreserve van het museum en zou tot een rechtstreekse claim op het gemeentebrede resultaat leiden.

Verdeling van het programmabudget van Museum de Lakenhal (08.03)

De tentoonstellingen Christa Ehrlich en Imagine Intuition vinden hoofdzakelijk in 2022 plaats. De begrotingen hiervan dienen dan ook in 2022 opgeboekt te worden. De dekking van de uitgaven komt uit bijdragen van derden (met name fondsen) en beschikbaar programmageld. Hiermee is het een budgetneutrale wijziging.

Ophogen voorbereidingskrediet aanleg openbare ruimte ISC (08.07)

De aanbesteding en realisatie van de inrit Boshuizerkade-Noord vooruitlopend op het uitvoeringsbesluit te worden afgerond, omdat uiterlijk begin december 2022 de duiker t.b.v. de thans aanwezige tijdelijke bouwweg aan de zijde van de Churchillaan dient te worden verwijderd. Alvorens de tijdelijke bouwweg kan worden verwijderd dient de inrit Boshuizerkade voor een verantwoorde ontsluiting van het terrein te worden gerealiseerd. De realisatie van de inrit Boshuizerkade Noord is gepland eind november 2022. De kosten voor de realisatie van de inrit Boshuizerkade-Noord bedragen € 75.000 euro. Ook is de voorbereiding vertraagd vanwege de onderzoeken naar een juiste locatie voor de watercompensatie, hiervoor wordt voorgesteld om het voorbereidingskrediet met € 75.000 op te hogen. Wij stellen voor dit bedrag á € 150.000 vooruitlopend op het uitvoeringsbesluit, beschikbaar te stellen vanuit de investering welke beschikbaar is binnen het Meerjareninvesteringsplan voor de aanleg van de openbare ruimte ISC.

Zonnepanelen op zwembad de Zijl (08.09)

In 2021/2022 is de plaatsing van zonnepanelen op het dak van zwembad de Zijl onderzocht en voorbereid. Met de plaatsing van zonnepanelen wordt het elektraverbruik significant verlaagd en geven we uitvoering aan de duurzaamheidsambities van Leiden. In de markt is de vraag naar zonnepanelen hoog en de lever- en installatietijden lang. We zijn er in geslaagd een gerenommeerde installateur te vinden voor de plaatsing van 330 zonnepanelen in Q4 2022. De gegarandeerde opbrengst van deze panelen in de eerste 10 jaar is ruim 110.000 kWh, de totale investeringskosten € 103.000. Hoewel zwembad de Zijl door reeds genomen duurzaamheidsmaatregelen energielabel A heeft, is het stroomgebruik een veelvoud van deze stroomproductie. Tot een klein jaar geleden was de terugverdientijd voor zonnepanelen 5 tot 7 jaar. Door de sterk gestegen energiekosten is de terugverdientijd korter. De investeringskosten worden in de exploitatie gedekt door een besparing op energiekosten.

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

<i>Programmanummer</i>	9
<i>Commissie</i>	Onderwijs en Samenleving
<i>Portefeuille(s)</i>	Wonen, Bouwen & Welzijn Economie, Sport, Kennis & Gezondheid

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:

De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Vluchtelingen Oekraïne

In Leiden vangen we veel vluchtelingen uit de Oekraïne op, zowel via particulieren als via opvanglocaties. We ondersteunen deze vluchtelingen op meerdere leefgebieden. Zie prestatie 9D1.3

Statushouders

De druk op gemeenten voor het opvangen van (steeds) meer statushouders neemt toe. Het rijk verzoekt gemeenten statushouders versneld te huisvesten. De druk is groot, maar vooralsnog liggen we voor 2022 op schema. Zie prestatie 9D1.3

Beschermd wonen

Er is nog steeds sprake van wachtlijsten bij beschermd wonen. Zie prestatie 9D1.4

3.9.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	✓
	9A1.2 Doen organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Doen bevorderen van cliëntbetrokkenheid en participatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9A Sociale binding en participatie van inwoners is hoog
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 9B Preventie

Doel	Prestaties	
9B1 Inwoners zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
9B3 Iedere Leidenaar heeft een gezonde en actieve leefstijl	9B3.1 Leidenaars hebben kennis van een gezonde en actieve leefstijl	✓
	9B3.2 Leidenaars gaan verantwoord om met genotmiddelen	✓
	9B3.3 Leidenaars hebben een gezond gewicht	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9B Preventie
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting

9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg

In mei 2022 hebben huisartsen een brandbrief opgesteld over ervaren problemen met huisvesting. Voor onze inwoners is het van belang dat zij makkelijk en eenvoudig een huisarts tot hun beschikking hebben. Een goede eerstelijnsgezondheidszorg werkt preventief en voorkomt dat problematiek verergerd en daarna duurdere (tweede)lijnszorg nodig is. Gezamenlijk met huisartsen, koepelorganisatie en zorgverzekeraar zullen wij de aard en omvang van de huisvestingsproblematiek onderzoeken.

Beleidssterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van sociale wijkteams	✓
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 9C Ondersteuning
Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	✓
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	✓
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	✓
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	⚠
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkómen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen

Vluchtelingen Oekraïne

Sinds in februari 2022 de oorlog in Oekraïne uitbrak zijn duizenden Oekraïners het land ontvlucht. In Leiden worden momenteel 495 mensen opgevangen waarvan 372 in de gemeentelijke opvang en 123 bij particulieren. Dit verandert per dag want iedere dag komen er nog mensen bij maar er gaan ook mensen weer terug naar Oekraïne. Inmiddels zijn er 55 mensen vertrokken, terug naar Oekraïne, naar een andere opvangplek in Nederland of naar het buitenland. Ongeveer de helft van de mensen die hier al iets langer zijn heeft werk gevonden. De kinderen maken gebruik van het nieuwkomersonderwijs en voor de ondersteuning van de Oekraïners werken we samen met Vluchtelingenwerk Nederland, de wijkteams en de GGD.

Statushouders

Het Rijk heeft gemeenten eind juni jl. opgeroepen om binnen 6 weken 7500 statushouders versneld te huisvesten om daar mee de opvangcapaciteit in de AZC's te ontlasten en druk op de asielketen te verlichten. Voor Leiden betekende dit dat er begin augustus jl. voor 41 statushouders versneld een woonruimte gevonden moest worden. Het gaat om het aantal statushouders dat al aan onze gemeente was toegekend. Dit kwam bovenop de reguliere taakstelling voor 2022. Deze is 165, waarvan 75 voor de 1e helft van 2022 en 90 voor de 2de helft van 2022. De versnelde huisvesting is gerealiseerd in nauwe samenwerking met en dankzij grote inzet van de woningcorporaties en vluchtelingenwerk. Voor de taakstelling voor 2022 liggen we vooralsnog op schema.

9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen

Er is nog steeds een wachtlijst voor Beschermd Wonen. We doen ons best om de wachtlijst te verkorten. Hierover zijn we doorlopend in gesprek met aanbieders. In de inkoop van de maatschappelijke zorg per 2023 is expliciet aandacht voor het verminderen van de wachtlijst.

3.9.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 9 Maatschappelijke ondersteuning (- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K09.02	(Crisis) Noodopvang vluchtelingen uit Oekraïne	L	19.266	-	-	-	I	
K09.02	(Crisis) Noodopvang vluchtelingen uit Oekraïne	B	-19.266	-	-	-	I	
K09.04	Programma Tijdelijke huisvesting statushouders	L	430	-	-	-	I	
KC09.07	Resultaat sociaal domein 2022-2026	L	468	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
	Budgetneutrale wijzigingen							
K09.03	Social Impact aanvulling	L	309	-	-	-	I	
K09.03	Social Impact aanvulling	B	-309	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
09.01	Vrouwenopvang / aanpak huiselijk geweld	L	-1.200	-	-	-	S	
09.01	Vrouwenopvang / aanpak huiselijk geweld	B	1.200	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
09.02	Opstartkosten dagbesteding Includio	L	93	-	-	-	S	
09.02	Opstartkosten dagbesteding Includio	B	-93	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
09.03	Kind- en Gezinsbescherming	L	-450	-	-	-	S	
09.03	Kind- en Gezinsbescherming	B	450	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
09.04	Beschermd Wonen	L	-4.700	-	-	-	S	
09.04	Beschermd Wonen	B	750	-	-	-	S	
09.04	Beschermd Wonen	L	3.950	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
	Resultaat programma 9		898	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.9.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers

(Crisis)Noodopvang vluchtelingen uit Oekraïne (K09.02)

Om in te kunnen spelen op de acute situatie die is ontstaan in Oekraïne, hebben wij in Leiden een aantal duurzame noodopvanglocaties gerealiseerd. Wij zijn hard aan de slag gegaan om op verzoek van de Veiligheidsregio zo snel mogelijk duurzame opvangplekken te realiseren. Vanuit het Rijk is aangegeven dat de kosten voor gemeenten worden vergoed. Deze vergoeding bestaat uit een vergoeding gebaseerd op de werkelijk gemaakte kosten voor de transitie van een gebouw om het gereed te maken voor de opvang van de vluchtelingen. Daarnaast ontvangen wij een normbedrag van € 100 per bed per dag vanaf het moment dat de locatie beschikbaar is gesteld voor de noodopvang. Deze regeling heeft een looptijd vanaf maart tot en met augustus 2022. De regeling wordt nog verlengd, maar deze verlenging moet nog worden geformaliseerd. Het te ontvangen normbedrag zal aangepast worden op basis van een monitoronderzoek op basis van de kosten die gemeenten werkelijk maken. Dit onderzoek is naar verwachting eind september 2022 gereed, waarna in de verlengde regeling dit normbedrag ook wordt opgenomen. Voor vergoeding van de transitiekosten hebben wij een aanmelding gedaan (inclusief een begroting) bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Wij

hebben eerder al de goedkeuring ontvangen om de locaties aan de Schipholweg, Houtlaan, Stationsplein en Lammenschansweg te verbouwen ten behoeve van de opvang. Het Rijk vergoedt van de transitiekosten de werkelijk gemaakte kosten en daarmee zou de gemeente dus geen risico moeten lopen. Bij de aanmelding hebben wij tevens verzocht om een voorschot op de verwachte vergoeding vanuit het normbedrag tot en met augustus. Zodra de regeling wordt verlengd tot en met december 2022, zullen wij daartoe (indien mogelijk) ook een aanmelding indienen om voor die periode een voorschot van het normbedrag te ontvangen. Wij hebben in deze begroting een raming gemaakt van de kosten die wij verwachten te maken en de vergoeding die daar tegenover staat. De begroting is voor alle locaties voor één jaar opgesteld. De laatste locatie die beschikbaar wordt gesteld, is naar verwachting het Stationsplein. Gezien de verwachting dat deze locatie per half september 2022 geopend kan worden, wordt in de begroting dus ook rekening gehouden met de kosten tot en met half september 2023. Aangaande het normbedrag hebben wij nu ook het uitgangspunt gehanteerd dat deze € 100 blijft. Als dit bedrag in de verlenging van de regeling wordt aangepast, zullen we hierop ook onze begroting aanpassen. In de begroting 2022 is deze aanmelding voor nu budgetneutraal opgenomen. Het betreft afgerond € 19,3 miljoen aan lasten en baten.

Programma Tijdelijke huisvesting statushouders (K09.04)

In 2021 is het Programma Huisvesting statushouders en opvang vluchtelingen gestart en is budget vrijgemaakt voor inzet van capaciteit en voor het leveren van een financiële bijdrage aan het realiseren van tijdelijke huisvesting. Gezien de druk op de bestaande opvangvoorzieningen en het toenemende aantal vluchtelingen is de verwachting dat ook de komende jaren de taakstelling (wettelijke verplichting) hoog zal zijn. Dit in combinatie met de druk op de woningmarkt, maakt de inzet van extra middelen gewenst. Het betreft een aanvullende aanvraag op het reeds met de Kaderbrief 2021-2025 toegekende budget. Voor het sociaal beheer van de tijdelijke huisvestingslocaties en de leer-zorgtrajecten is € 75.000 nodig in 2022.

Resultaat sociaal domein 2022-2026 (KC09.07)

Leiden ontvangt vanaf 2022 € 1,9 miljoen extra structureel omdat de fondsbeheerder verwacht dat Leiden door het gewijzigde woonplaatsbeginsel / Voogdij 18+ deze kostenstijging gaat maken. Deze stijging is vooralsnog niet in diezelfde omvang zichtbaar in de door SOZ begrote bijdrage voor Leiden, waardoor de kosten voor Jeugdhulp nu binnen de begroting blijven en in 2022 naar verwachting een incidentele meevaller van € 0,6 miljoen ontstaat.

Per 2022 is gestart met een nieuwe manier van inkopen van de jeugdhulp. Uitgangspunt hierbij is dat gemeenten meer zelf gaan sturen op de inhoudelijke beleidsdoelen. In de voorbereiding op deze nieuwe werkzaamheden is gebleken dat regionaal en dus ook vanuit de Leidse regiogemeenten extra formatie nodig is om deze taken adequaat te kunnen uitvoeren. Dit brengt € 116.000 extra kosten met zich mee. Een ander onderdeel van deze nieuwe manier van sturen is het onderbrengen van de regionale ondersteuningseenheid bij een van de gemeenten en dat is Leiden geworden. Deze eenheid was voorheen ondergebracht bij Holland Rijnland. Om de kosten van de extra overhead en werklast die hier voor Leiden mee gepaard gaat te kunnen dekken is € 15.310 extra nodig in 2022. Per saldo bedraagt het resultaat € 468.090 en dat wordt gestort in de reserve sociaal domein

Budgetneutrale wijzigingen:

Social Impact aanvulling (K09.03)

Er zijn extra middelen nodig voor inzet op de sociale gevolgen van de coronacrisis: voor het bevorderen van het studentenwelzijn € 160.000, extra inzet MEE € 24.000, belronde ondernemers € 50.000, uitvoeren project Na corona voor elkaar (Leren met de stad) € 14.800, inzet jeugdeducatiefonds € 49.500 en een extra GGD-steekproef gezondheidsmonitor € 10.700. De uitgaven worden volledig gedekt door een onttrekking van € 309.000 uit de reserve domein, onderdeel social impact.

Vrouwenopvang / aanpak huiselijk geweld (09.01)

De regionale middelen vrouwenopvang zijn vanaf 2021 door het Rijk met structureel € 1,4 miljoen verhoogd doordat de jaren daarvoor het aantal meldingen fors was gestegen en omdat extra inzet nodig was voor de aanpak van huiselijk geweld. Door corona is het aantal meldingen vanaf 2021 veel lager uitgevallen dan verwacht. De verwachte onderbesteding bedraagt in 2022 € 1,2 miljoen. De onderbesteding wordt gestort in de reserve sociaal domein en daarbinnen geormerkt voor vrouwenopvang en aanpak huiselijk geweld.

Opstartkosten dagbesteding Inclusio (09.02)

Vanaf september 2022 zal Inclusio starten met de implementatie van de dagbesteding. Ze gaan hiervoor opstartkosten maken in de vorm van het aannemen van personeel (drie medewerkers in het eerste jaar, kosten materiaal, gereedmaken van de Huizen van de buurt, inventaris, cursussen, veiligheid, het aanschaffen van een rolstoelbus en een elektrische personenwagen). Vanaf december 2022 wordt een deel van de indicaties voor de maatwerkvoorziening begeleiding groep basis niet meer verlengd en wordt de daginvulling door Inclusio verzorgd. In 2022 zullen daarom de kosten voor Inclusio (SSL) hoger zijn dan de verlaging van de kosten van de maatwerkvoorziening. Dit zal zich vanaf 2023 terugverdienen. De verwachting is dat het aantal deelnemers die

uit de maatwerkvoorziening stroomt naar Inclusio, hoger wordt. De kosten voor Inclusio zijn over het geheel genomen lager dan de huidige kosten voor de maatwerkvoorziening begeleiding groep. #

Kind- en Gezinsbescherming (09.03)

De decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DUVO) is voor 2022-2025 opgehoogd met € 500.000 per jaar voor ontwikkelkosten van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in Holland Rijnland (HR). Leiden is centrumgemeente en ontvangt de DUVO. Een traject waar landelijk vijf à tien jaar voor is uitgetrokken. Er wordt voor HR o.a. een projectleider aangesteld, kosten voor 2022 bedragen € 50.000. De voorbereidingstijd is te kort om het gehele budget voor 2022 uit te geven. Het restant van 2022 van € 450.000 zal gestort worden in de reserve sociaal domein en daarbinnen geormerkt voor vrouwenopvang en aanpak huiselijk geweld. Het budget blijft voor dit doel beschikbaar.

Beschermd Wonen (09.04)

In 2022 zijn t.o.v. 2021 (peildatum 1 januari) 56 cliënten overgegaan van PGB naar Zorg in Natura (ZIN), het budget voor PGB wordt daarom verlaagd met € 1.100.000. Ook het budget voor Beschermd Wonen ZIN kan verlaagd worden met € 3.600.000, vooral doordat er ook per 2022 nog cliënten zijn overgegaan naar de WLZ. Doordat het totaal aantal cliënten is afgenomen zal een lagere eigen bijdrage worden ontvangen dan begroot (€ 750.000). Per saldo wordt er € 3.950.000 gestort in de reserve Sociaal Domein, geormerkt deel voor Beschermd Wonen. Leiden is centrumgemeente en beheert het Beschermd Wonen-budget van de regio Holland-Rijnland.

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

<i>Programmanummer</i>	10
<i>Commissie</i>	Werk en Middelen
<i>Portefeuille(s)</i>	Kanselijkheid, Jeugd & Onderwijs Energie, Werk, Inkomen & Cultuur

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:

De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet.

Stand van zaken bij Voortgangsrapportage

Corona

Vanaf het tweede kwartaal van 2022 zijn er geen beperkende coronamaatregelen meer. Dat betekent dat de ondersteuning van inwoners weer op de reguliere manier plaats kon vinden. Ook het aantal opdrachten voor DZB is weer toegenomen.

Vluchtelingen Oekraïne

In de eerste helft van 2022 kwamen er Oekraïense vluchtelingen naar Leiden. Deze vluchtelingen zijn zo goed mogelijk opgevangen in verschillende locaties. Vanaf 1 april mogen Oekraïense vluchtelingen ook in Nederland werken.

3.10.1 Doelenbomen

Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten Projecten JA	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10A Arbeidsparticipatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Ondersteunen van mensen die gebruik maken van een bijstandsuitkering om actief te zijn in de samenleving en niet in een sociaal isolement te raken	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomensvoorziening	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, loaw, loaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidssterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van budgetbeheer, stabilisatietrajecten en overige preventieve maatregelen	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.10.2 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma 10 Werk en inkomen

(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
K10.01	Vervanging uitkeringsadministratie	L	478	-	-	-	I	
K10.01	Vervanging uitkeringsadministratie	L	72	-	-	-	I	
K10.01	Vervanging uitkeringsadministratie	B	-72	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
K10.03	BUIG 2022	L	-2.000	-	-	-	I	
K10.07	Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	L	175	-	-	-	S	
	Budgetneutrale wijzigingen							
K10.02	Bijzondere bijstand energiekosten	L	190	-	-	-	I	
K10.02	Bijzondere bijstand energiekosten	B	-190	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
K10.04	Inburgering	L	1.335	-	-	-	I	
K10.04	Inburgering	B	-1.380	-	-	-	I	
K10.04	Inburgering	L	45	-	-	-	I	Reserve sociaal domein
K10.06	Indexering budget WSW 2022-2026	L	280	-	-	-	S	
K10.06	Indexering budget WSW 2022-2026	B	-280	-	-	-	S	
	Resultaat programma 10		-1.347	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.10.3 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Vervanging uitkeringsadministratie (K10.01)

De vervanging van de uitkeringsadministratie door de nieuwe suite sociaal domein is in de laatste fase beland. Aanvankelijk is er van uit gegaan dat de implementatie volledig zou worden afgerond in 2021, daarom zijn geen middelen geraamd in de begroting van 2022. De implementatiekosten zullen in 2022 € 550.000 bedragen, waarvan € 72.000 zal worden gedekt uit de reserve sociaal domein. Doordat de implementatie langer duurt dan verwacht door diverse tegenvallers en technische problemen zijn er o.a. extra kosten als gevolg van dubbele licenties en van doorlopende projectbemensing. Ook moesten er extra kosten gemaakt worden in verband met nieuwe ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de invoering van de nieuwe Wet Inburgering. In 2021 is het niet-bestede deel van het invoeringsbudget van de nieuwe wet Inburgering gestort in de reserve sociaal domein. De implementatiekosten die betrekking hebben op inburgering, € 72.000, onttrekken we uit de reserve. De tegenvallers zijn naar inschatting van de projectmanager voor 50% te wijten aan niet project-gerelateerde oorzaken zoals bijvoorbeeld het wegvallen van de functioneel beheer capaciteit (wegens ziekte en vertrek naar andere baan). Omdat het project nog niet succesvol is afgerond is het mogelijk dat er nog extra kosten ontstaan.

BUIG 2022 (K10.03)

Op basis van het voorlopige BUIG-budget en de ontwikkelingen in het eerste kwartaal van 2022 wordt een incidenteel voordeel verwacht van 2,0 miljoen euro. Daarnaast zijn bij het samenstellen van de begroting 2022 de batenramingen inzake de bijstand met een hoger percentage geïndexeerd dan de lastenramingen. Vanaf 2023 wordt dit gecorrigeerd.

Kwijtschelding gemeentelijke heffingen (K10.07)

De kosten wijtschelding afvalstoffenheffing en rioolrechten zijn met € 175.000 toegenomen. Om de extra kosten te dekken, worden de tarieven afvalstoffenheffing en rioolrechten vanaf 2023 meer dan trendmatig verhoogd zodat er € 175.000 extra baten ontstaan.

Budgetneutrale wijzigingen:

Bijzondere bijstand energiekosten (K10.02)

Als de gehele doelgroep gebruik maakt van de mogelijkheid om bijzondere bijstand aan te vragen voor de sterk gestegen energiekosten, dan zullen de extra rijksmiddelen niet voldoende zijn. Voorzichtigheidshalve wordt een onttrekking geraamd van € 190.000 aan de reserve sociaal domein.

Inburgering (K10.04)

Met ingang van 1-1-2022 is de wet Inburgering 2021 in werking getreden. De uitvoeringskosten zijn al structureel begroot. Nu worden aanvullend de kosten en inkomsten voor de voorzieningen geraamd voor 2022 (specifieke uitkering). Leiden voert deze wet uit voor de gehele Leidse regio, kosten en inkomsten hiervoor worden nu incidenteel geraamd voor 2022-2024 omdat de dienstverleningsovereenkomst ook afgesloten is voor de periode 2022-2024.

Indexering budget WSW 2022-2026 (K10.06)

Vorig jaar is er een herijking van de indexeringsmethodiek geweest. De effecten daarvan zijn verwerkt met ingang van de begroting 2022. Bij de uitwerking bleek dat bij de indexering WSW loonkosten abusievelijk een te laag indexeringspercentage is gebruikt. In plaats van de indexering loonkosten (3%) is die van kosten genomen (1,5%). Met de correctie van de indexering is een bedrag gemoeid van € 307.619. Dit valt grotendeels weg tegen de verwachte stijging ad € 280.000 van de algemene uitkering gemeentefonds (circulaire mei 2022) op grond van de Loon Prijs Ontwikkeling WSW als onderdeel van de integratie-uitkering participatie. Het verschil tussen beide ad € 28.000 kan gedekt worden uit het budget dat bij de herijking indexeringsmethodiek is voorzien voor het achteraf repareren van knelpunten.

3.11 Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien

3.11.1 Financiële afwijkingen begroting 2022

Programma Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2022	2023	2024	2025	I/S	Betreft reserve
	Mee- en tegenvallers							
KAD.01	Afboeken taakstelling applicatierationalisatie	L	350	-	-	-	S	
KAD.03	Treasury	L	3.187	-	-	-	S	
KAD.04	Onderuitputting kapitaallasten	L	-5.082	-	-	-	S	
KAD.04	Onderuitputting kapitaallasten	B	386	-	-	-	I	Reserve afschrijvingen investeringen
KAD.04	Onderuitputting kapitaallasten	B	389	-	-	-	I	Reserve parkeren
KAD.07	Kapitaalverstrekking Alliander	L	82	-	-	-	S	
KAD.07	Kapitaalverstrekking Alliander	B	-283	-	-	-	S	
KAD.08	Algemene uitkering gemeentefonds	B	-915	-	-	-	S	
KAD.09	Dividend 2021	B	-256	-	-	-	S	
KCAD.01	ICT / IV en dienstverlening	L	200	-	-	-	I	
KOH.02	Hogere brandstofkosten wagenparken	L	71	-	-	-	S	
AD.02	Beveiligingskosten Stadhuis en Stadskantoor	L	60	-	-	-	S	
AD.03	Externe inhuur team Grond- en vastgoedbedrijf	L	180	-	-	-	S	
AD.04	Treasury 2022	L	61	5	5	5	S	
AD.04	Treasury 2022	L	-23	-5	-5	-5	I	Reserve herstruct. woongebieden Ons Doel
AD.04	Treasury 2022	B	25	-	-	-	S	
	Budgetneutrale wijzigingen							
	Resultaat Algemene dekkingsmiddelen		-1.567	-	-	-		

Bedragen * € 1.000

3.11.2 Toelichtingen afwijking begroting 2022

Mee- en tegenvallers:

Afboeken taakstelling applicatierationalisatie (KAD.01)

Deze structurele taakstelling was jaren geleden opgevoerd om de veronderstelde opbrengst van het stroomlijnen van het applicatielandschap in de begroting te verwerken. In praktijk blijkt dit echter niet haalbaar. Terugbrengen van applicaties gaat langzaam en vervangende applicaties blijken telkens complexer en duurder. Deze taakstelling is daarmee niet realistisch en moet worden geschrapt.

Treasury (KAD.03+AD.04)

Het nadeel op het taakveld treasury bedraagt € 3.250.000. Een groot deel van het nadeel (€ 4,5 miljoen) heeft betrekking op de verlaging van de omslagrente van 1% naar 0,6%. Dit deel van het resultaat moet gezien worden in relatie met het positieve resultaat dat ontstaat bij de onderuitputting van de kapitaallasten. Het resultaat op de financiering, exclusief de aanpassing van de omslagrente, bedraagt € 1.250.000 voordelig en is hoofdzakelijk het gevolg van lagere rentelasten op aan te trekken financiering. Als gevolg van een lager benodigd volume aan leningen ontstaat er een positief resultaat, ondanks de fors gestegen marktrente. Naast de externe rentelasten zijn ook de interne rentedoorberekeningen, de verwachte rentebaten en de rentestortingen in een tweetal reserves geactualiseerd.

Onderuitputting kapitaallasten (KAD.04)

Doordat de uitgaven binnen de investeringen minder snel worden gerealiseerd dan eerder begroot is er 2022 een vrijval van kapitaallasten van € -4.307.000. Dit voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door de verlaging van de omslagrente, zie tevens de toelichting bij Treasury KAD.03.

Kapitaalverstrekking Alliander (KAD.07)

Op 15 december 2021 heeft Alliander een converteerbare achtergestelde aandeelhouderslening afgesloten voor een bedrag van € 600 miljoen. Het Leids aandeel in de lening is € 13.626.866. De lening heeft een looptijd van 60 jaar en een rente van 2,075%.

Algemene uitkering gemeentefonds (KAD.08)

De raming van de algemene uitkering is geactualiseerd. De groei van het gemeentefonds neemt toe door stijging van de rijksuitgaven. Een tragere groei van het aantal inwoners en woningen leidt tot een tegenvaller. Per saldo resteert een meevaller van € 0,9 miljoen.

Dividend 2021 (KAD.09)

De Bank Nederlandse Gemeenten heeft over 2021 een hogere netto winst gerealiseerd. Door deze hogere winst keert de BNG meer dividend uit aan de gemeente Leiden dan begroot.

ICT/IV en dienstverlening (KCAD.01) *Beleidsakkoord Samen Leven in Leiden*

Voor de noodzakelijke kwaliteitsimpuls voor ICT/IV en dienstverlening is in 2022 € 200.000 benodigd.

Hogere brandstofkosten wagenparken (KOH.02)

De prijs voor diesel is in het begin van dit jaar sterk gestegen. Dit heeft te maken door de huidige spanningen in de wereld maar ook met verstoring van de brandstofmarkt door corona. De verwachting is dat dit in 2022 tot en met 2024 tot een kostenstijging zal leiden die niet uit de reguliere index kan worden opgevangen. Wij gaan hierbij er van uit dat er in 2023 en 2024 67% door te leggen is, in de afvalstoffenheffing. Met deze aanvulling verwachten wij dat het volledige budget zal worden benut. Dit blijft een groot risico, gezien de grillige markt.

Beveiligingskosten Stadhuis en Stadskantoor (AD.02)

Afgelopen jaren waren de kosten voor beveiliging al hoger dan verwacht. De verwachting was echter dat door de verbouwing van het stadhuis er minder beveiliging nodig zou zijn waardoor de kosten uiteindelijk zouden afnemen. In de praktijk blijkt deze afname zich niet voor te doen. Om het stadskantoor en Stadhuis op adequate wijze te kunnen beveiligen is structureel meer inzet van (Fte) nodig dan indertijd ingeschat. De jaarlijkse kosten zijn hierdoor € 160.000 hoger. Voor een bedrag van € 100.000 kunnen we dit in 2022 incidenteel opvangen.

Externe inhuur team Grond- en vastgoedbedrijf (AD.03)

Om een aantal beschikbare formaties van het team Grond- en vastgoedbedrijf ingevuld te krijgen is de afdeling genoodzaakt om (tijdelijk) in te huren. Dit als gevolg van een krappe arbeidsmarkt waardoor het niet is gelukt om geschikte kandidaten te werven. Het betreft een tweetal teamcoördinatoren, een planeconoom en een projectleider werkvoorbereiding beheer.

Noodzakelijke ingrepen gemeentelijk vastgoed (K06.06)

Vervanging parkeerdak en dakisolatie zou onderdeel zijn van verduurzaming Le Pooleweg 11. De totale investering bedraagt € 1.305.165 waarvan € 150.000 ten laste kan komen van de voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed. Dit betekent dat er een krediet nodig is van € 1.155.163. De jaarlijkse kapitaallasten van deze investering bedraagt € 60.000. De betreffende kapitaallasten zijn – bij de Programmabegroting 2023 - vanaf 2023 opgenomen in de meerjarenbegroting. In deze voortgangsrapportage wordt het krediet beschikbaar gesteld. Voor 2022 heeft het beschikbaar stellen geen financieel effect.

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Plankosten

Plankosten - krediet

Enkele teams registreren uren per project/activiteit. De bewaking van de uren en de bijbehorende plankosten (kosten van uren van medewerkers) vindt per project plaats. De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteam personeelstarieven berekend en wordt de casuïstiek gevolgd op naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Monitoren, evalueren en bijsturen van plankosten is en blijft van essentieel belang voor optimale beheersing van projectkosten.

In de bijgevoegde tabellen treft u de stand van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet wordt gevoed door een jaarlijkse onttrekking aan de reserve bedrijfsvoering plankosten en ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking. Elke projectopdracht waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het krediet, wordt aan het college ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Op het moment dat er een kaderbesluit wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. Indien een project geen doorgang vindt, kunnen de kosten uiteraard niet worden meegenomen in de totale projectkosten. In dat geval vindt er geen terugstorting plaats in de reserve en kan dat bedrag niet opnieuw beschikbaar worden gesteld. In beide gevallen zal het project na kaderbesluit worden afgerond en uit het krediet worden gehaald. Er resteert op dit moment voor het lopende jaar nog een bedrag van circa € 1.367.224 voor de plankosten van nieuwe projecten in definitiefase (onderstaande tabel).

Plankosten - krediet

Totaal beschikbaar tot en met 2021 via begroting	7.360.000
Opnieuw beschikbaar gesteld t/m 2021	6.481.603
Reeds afgesloten projecten in definitiefase in voorgaande jaren incl. 2021	- 9.931.153
	3.910.450
2022 Begroting uit de reserve plankosten	598.000
Beschikbaar gesteld via 1e rapportage 2022	91.218
Opnieuw beschikbaar te stellen via 3e techn. wijz. 2022 , 2e deel Werninkterrein	59.206
Totaal beschikbaar	4.658.874

Lopende projecten

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbe-sluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Renovatie Trien Semlerstraat	Leids project	BW18.0571	1.260	129.150

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Diamantplein e.o.	Leids project	BW19.0333	1.610	165.000
Aanvullende uren Diamantplein e.o.	Leids project	BW20.0336	1.771	186.000
2e Aanvullende uren Diamantplein e.o.	Leids project	BW21.0073	400	42.000
Westerpoort (vh Paardenwei)	Leids project/derden	BW19.0486	2.770	283.925
Aanv. budget onderz. kn Westerpoort	Leids project/derden	RB 20.0134	0	32.348
Aanv. uren Westerpoort	Leids project/derden	BW21.0129	2.829	297.075
Aanv. budget onderz.kn. Westerpoort	Leids project/derden	BW21.0129	0	150.652
2e aanv. uren Westerpoort	Leids project/derden	BW22.0252	2.892	321.000
2e aanv. budget onderz.kn. Westerpoort	Leids project/derden	BW22.0252		79.000
Wijkspportpark De Mors	Leids project	BW21.0277	2.286	240.000
Bedrijventerrein Vlietzone midden	Leids project	BW21.0279	2.857	300.000
Bedrijventerrein Vlietzone midden onderzoekskn	Leids project	BW21.0279		15.000
Herinrichting openbare ruimte Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	710	74.500
Onderz. kn. herinr. OR Verbeekstraat	Leids project	BW21.0412	0	6.000
Herontw. Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030	3.248	341.000
Onderz. Kn. Herontw Rivierenbuurt in Meerburg	Leids project	BW22.0030		219.000
Totale onttrekking			22.632	2.881.650
Resterende bedrag voor 2022				1.777.224

Aanvraag onderweg, nog niet door college besloten

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan	Leids project	3.018	335.000
Geb. visie Willem de Zwijgerlaan onderzoekskosten	Leids project		75.000
Totaal aan aanvragen onderweg			410.000
Resterend voor nieuwe aanvragen			1.367.224

Plankosten - reserve

Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering plankosten, waaruit het krediet plankosten definitiefase is gedekt, is vastgesteld dat deze primair bedoeld is voor dekking van de plankosten van projecten in definitiefase en secundair voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot het uitvoering van deze systematiek.

4.2 Initiatieven derden

Plankosten - krediet Initiatieven derden

Het doel van het krediet Initiatieven derden is om bouwprojecten (initiatief ligt bij de marktpartij) vanuit de markt te faciliteren. Om deze bouwprojecten goed te kunnen faciliteren is het van belang dat snel ambtelijke capaciteit ingezet kan worden om zodoende kansrijke particuliere initiatieven te begeleiden en waar nodig om onderzoeken te laten verrichten. Middels het instellen van het krediet Initiatieven derden zijn aanloopkosten voorgefinancierd tot het sluiten van een anterieure overeenkomst. Het betreft kosten van ambtelijke inzet en onderzoekskosten (ook extern) die overeenkomstig de Wet ruimtelijke ordening verhaald moeten worden op de initiatiefnemer. Door het sluiten van een anterieure overeenkomst, afroming van de meeropbrengst bij erfpachtconversie, extra opbrengsten uit grondverkoop of een exploitatieplan worden deze voorgefinancierde middelen van derden door de gemeente terug ontvangen. Na ontvangst van deze bijdrage worden deze middelen teruggestort in het fonds zodat deze middelen opnieuw beschikbaar kunnen worden gesteld voor nieuwe initiatieven vanuit de markt. Kortom, hetzelfde geld kan in meerdere projecten worden geïnvesteerd. Het krediet Initiatieven derden is hiermee een revolverend fonds.

In de onderstaande tabel is de actuele stand van het krediet initiatieven derden opgenomen. Dit krediet wordt gevoed door onttrekkingen aan de reserve Grondexploitaties. Per 2022 is vanuit de reserve Grondexploitaties in totaal € 5 miljoen beschikbaar gesteld. Elke projectopdracht - waarbij voor voorfinanciering een beroep wordt gedaan op het krediet Initiatieven derden - wordt aan het managementteam van het cluster Stedelijke Ontwikkeling ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering in de projectenportefeuille. Ofwel: vanuit het cluster Stedelijke Ontwikkeling wordt keer op keer bewust toestemming gegeven aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is. Indien akkoord wordt gegeven om vanuit de gemeente te werken aan een project sluit de gemeente met de initiatiefnemer een intentieovereenkomst af. Hierin wordt alvast een eerste tegemoetkoming in de kosten overeengekomen (deze bijdrage wordt verrekend met de uiteindelijk te verhalen kosten). Deze vergoeding wordt na ontvangstteruggestort in het fonds. Als een initiatief (de projecten van voor vaststelling Nota Kostenverhaal) niet leidt tot een uitvoerbaar plan kunnen de gemaakte kosten niet verhaald worden. In dat geval zullen de middelen die beschikbaar zijn gesteld uit het krediet initiatieven derden definitief voor rekening van dit krediet komen en zijn ze dus 'verloren' voor andere nieuwe initiatieven.

Het beschikbare budget voor nieuwe initiatieven is per heden € 722.102, zie onderstaande tabel. Opgestarte initiatieven beginnen meer en meer te revolveren en dit zal de komende jaren zo voortzetten. In 2022 is afgerond € 1.153.070 teruggevloeid in het fonds. Naast revolverende middelen zijn er ook middelen die niet terugvloeien (per 2022 € 297.304). Dit betreft het project LEAD Monuta waar kosten zijn gemaakt als gevolg van een WOB verzoek. Deze kosten zijn niet verrekenbaar met de betreffende initiatiefnemer. Daarnaast zijn er bij de projecten Rooseveltstraat, Hoflaan en Corantijnstraat extra plankosten gemaakt die niet voor rekening van de initiatiefnemer zijn. Dit onder andere als gevolg van scope wijziging projecten vanuit de gemeente.

Plankosten - krediet Initiatieven derden

Totaal beschikbaar per 2022	5.000.000
Revolverende middelen per 13-07-2022 (verwerkt in Cognos)	2.517.900
Totaal beschikbaar	7.517.900

Projectomschrijving lopende projecten	Begrote kosten tot sluiten anterieure overeenkomst
PID Ontwikkeling Rooseveltstraat	165.000
PID Robijnhof	92.515
PID Willem de Zwijgerlaan	203.939
PID Plesmanlaan-Jacobs eo	499.000
PID Toussaintkade	200.000
PID Ter Haarkade 1	170.000
PID Lorentzkade fase 2	35.033
PID Rhijnvreugd	442.000
PID Sumatra	258.225
PID Scal-locatie	165.861

PID Werninkterrein	582.000
PID ID College Vijf Meilaan (Premier)	264.994
PID Watergeuskade	293.000
PID Noordman	100.102
PID Monuta (LEAD)	1.495.000
PID Motorhuis Plesmanlaan	377.174
PID Gebiedsvisie Schipholweg	549.122
PID Diamantplein	207.716
PID Ypenburgbocht	93.489
PID Centrale Blokken	62.455
PID Maranathakerk (Statendijck)	88.463
PID Initiatief Brahmslaan 80	120.000
PID Bloemistenlaan	43.346
PID Corantijnstraat	312.000
PID Mary Zeldenrustlaan	168.300
PID Bizetpad	200.000
PID Hoflaan	70.000
PID Turkoois	63.527
PID Hoge Rijndijk 5	22.612
PID Barthen	30.000
PID Woningbouw Portaal Zeeheldenbuurt	67.000
PID Verbeekstraat	250.650
PID Plexus Kaiserstraat	50.000
PID Opaalstraat	55.000
PID Archimedesweg	100.000
Totaal onttrekking	7.781.203
Resterend bedrag voor 2022	-263.303

Aanvraag onderweg (nog niet door het MTSO besloten en nog niet verwerkt)	667.665
Ophoging krediet (Vermogensbeheer 2022-2026: € 500.000) en revolverende middelen (nog niet besloten - onderdeel van 3e technische wijziging 2022: € 1.153.070)	1.653.070
Beschikbaar voor initiatieven derden	722.102

4.3 Personele lasten en externe inhuur

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de externe inhuur ten opzichte van de totale personele lasten. In de begroting van 2022 is een streefpercentage externe inhuur van 20% opgenomen. Dit percentage inhuur is conform de personeelsmonitor van de VNG. Daarbij wordt alleen de externe inhuur meegenomen. Dit is inhuur van anderen dan de eigen of andere ambtelijke organisatie. Dit omdat de interne inhuur van de ambtelijke organisaties als kosten en inkomsten voor de overheid tegen elkaar wegvallen.

Voor deze prognose van de externe inhuur is gekeken naar de verwachte personele lasten en lasten van de externe inhuur voor 2022.

Prognose totaal uitgave personele lasten: € 97.413.722

Prognose totaal uitgave externe inhuur: € 22.428.019

Prognose percentage externe inhuur: 18,7%

Het percentage inhuur blijft onder het streefpercentage. Wel is het hoger dan het resultaat van 2021 zijnde 17,5%. De meeste organisatieonderdelen blijven ruim onder het streefpercentage. We zien dat organisatieonderdelen die voor hun projectwerkzaamheden afhankelijk zijn van tijdelijke, specifieke deskundigheid (die extern wordt ingehuurd) hoger uitkomen dan het streefpercentage. De kosten van externe inhuur worden in principe gedekt binnen de totale bedrijfsvoeringkosten van de begroting.

We merken wel de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt. Als vacatures lang open staan, neemt de werkdruk toe en komt de kwaliteit van de dienstverlening onder druk te staan. Het kan daarom nodig zijn om komende tijd vaker een beroep te doen op externe inhuur. De externe inhuur bij het team Grond- en vastgoedbedrijf, dat is opgenomen als tegenvaller onder het programma Algemene dekkingsmiddelen en overhead, is hier een voorbeeld van.

Voor de overige teams worden voorsnog geen overschrijdingen op de personele budgetten verwacht.

4.4 Bedrijfsvoeringsreserve concern

De reserve bedrijfsvoering concern heeft als primaire functie het opvangen van jaarlijkse fluctuaties in de bedrijfsvoering en heeft om die reden een egaliserend karakter. Secundair kan deze reserve worden aangewend ter oplossing van knelpunten in de bedrijfsvoering. De voeding van deze reserve is o.a. het resultaat op de bedrijfsvoering bij de jaarrekening.

Bedrijfsvoeringsreserve concern	2022
Huidige stand reserve	2.329.471
Vervanging Financieel systeem	-105.000
Anonimiseringstool	-55.000
Coordinator participatie	-66.667
Fin.adv. Stedelijke Ontwikkeling	-37.000
Opleidingsbudget	-150.000
Subsidieverantwoording	-17.000
Project Eduroam	-30.000
ICT helpdesk	-30.000
IV ondersteuning	-25.000
Digitalisering cl. Beheer	-25.000
Project accounthouderschap	-30.000
Project WPM	-143.000
Project OTOI/WOO	-50.000
Open dag STH	-50.000
Verwachte stand per 31-12	1.515.804

In het tweede kwartaal worden de aanvragen voor budgetten die gedekt moeten worden uit de reserve bedrijfsvoeringsreserve concern geïnventariseerd en gelabeld. De administratieve verwerking van het bovenstaande overzicht van de onttrekkingen wordt meegenomen in de 2e Voortgangsrapportage 2022. Het betreft de volgende mutaties:

- Voor het project vervanging van het financieel systeem is voor 2022 voor de inzet van een coordinator € 105.000 benodigd.
- Extra kosten voor de implementatie van de anonimiseringstool bedragen € 55.000.
- Voor de inzet van de tijdelijke coördinator participatie is € 66.667 benodigd.
- De tijdelijke inzet voor extra financiële advisering binnen Stedelijke Ontwikkeling bedraagt € 37.000.
- Van het restant opleidingsbudget welke is toegevoegd aan de reserve wordt dit jaat € 150.000 besteed.
- Meerwerk voor de subsidieverantwoording bedraagt in 2022 € 17.000.
- Voor het project Eduroam/GOVROAM is € 30.000 benodigd.
- Kosten voor extra inzet helpdesk t.b.v. de uitreiking van de surface's en inname mobieltjes bedraagt € 30.000.
- Voor extra ondersteuning Informatievoorziening is in 2022 € 25.000 nodig.
- Kosten voor uitbreiding digitalisering & email accounts bij cluster Beheer bedragen € 25.000.
- Voor het project "versterking accounthouderschap grote organisaties" is € 30.000 nodig.
- De kosten van de werkprocesspecialist en Engage specialist die werken aan het project WPM bedragen in totaal € 143.000.
- Kosten voor het project OTOI/WOO bedragen € 50.000
- De incidentele extra kosten de open dag van het vernieuwde Stadhuis bedragen € 50.000.

4.5 Taakstellingen

De raad wordt via de planning- en controlcyclus over de voortgang van de realisatie van de taakstellingen geïnformeerd. In deze paragraaf geven we een overzicht van de hoogte van taakstellingen in 2022, de wijzigingen en de wijze waarop wij nog openstaande taakstellingen in 2022 willen realiseren.

Voor 2022 stond de taakstelling applicatierationalisatie nog open. Deze structurele taakstelling was jaren geleden opgevoerd om de veronderstelde opbrengst van het stroomlijnen van het applicatielandschap in de begroting te verwerken. In praktijk blijkt dit echter niet haalbaar. Terugbrengen van applicaties gaat langzaam en vervangende applicaties blijken telkens complexer en duurder. Deze taakstelling is daarmee niet realistisch en moet worden geschrapt. Het voorstel hiervoor is opgenomen in de paragraaf Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien.

4.6 Halfjaarlijkse MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)

Met deze paragraaf geeft het college invulling aan de motie uit 2014 om twee keer per jaar te rapporteren over de grondexploitaties. Dit vindt éénmaal plaats in het "Meerjaren Perspectief Grondexploitaties" (MPG) als onderdeel van de jaarstukken, dus eerstvolgend in het MPG 2023. De tweede rapportage betreft een actualisatie op hoofdlijnen en vindt plaats na het zomerreces en voor de begroting.

De bijgestelde resultaten van de tweede actualisatie op hoofdlijnen zullen echter niet tussentijds, middels een begrotingswijziging worden geformaliseerd. Hiervoor is het nodig dat de gemeenteraad alle geactualiseerde versies van de grondexploitaties afzonderlijk vaststelt. Dit gebeurt één keer per jaar samen met de jaarstukken.

De stoplichtrapportage bij tabel 1.3 geeft aan in hoeverre een project zich ontwikkelt volgens de verwachting in het MPG 2021. Als de status oranje of rood is, wordt dit nader toegelicht.

Resultaten en risico's

Onderstaande tabel 1.1 toont de resultaten zoals vastgesteld bij het MPG 2022 en vergelijkt deze met de resultaten medio 2022. De resultaten medio 2022 zijn opgesteld op basis van ontwikkelingen die zich het afgelopen half jaar hebben voorgedaan en op eventuele hernieuwde inzichten.

Gedetailleerde informatie over de grondexploitaties is vertrouwelijk beschikbaar.

Tabel 1.1 Resultaten MPG 2022 versus resultaten MPG halfjaar 2022 (Bouwgrond in exploitatie, BIE)

Nr.	Projectnaam	MPG 2022	MPG medio 2022	Vershil NCW (=-nadeel)
4	Oude Rijnlocatie	-894.572	-793.521	101.051
9	Lammenschansdriehoek	-3.926.842	-3.926.842	-
19	Groenordhallen	-1.362.209	-1.362.209	-
45	Stationsgebied Rijnsburgerblok K1 t/m K5	-5.207.668	-5.207.668	-
	Bouwgronden in exploitatie	-11.391.291	-11.290.240	101.051

Alleen het voortschrijdend inzicht t.a.v. de Oude Rijnlocatie geeft aanleiding de grondexploitatiebegroting aan te passen. Bij de grondexploitatie Oude Rijn was er budget à €104.000,- opgenomen ten behoeve van een opdracht aan het bomenfonds. Vanwege BBV-richtlijnen is gekozen dergelijke interne fondsafdrachten direct vanuit de reserve grondexploitaties te doen. Dit budget in de grondexploitatie kan daarmee vrijvallen. De overige grondexploitatiebegrotingen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 1 januari 2022.

Behalve dat de resultaten kunnen wijzigen door nieuwe omstandigheden en inzichten, is het risico- en kansenprofiel van de projecten dynamisch. Daarom worden de risico's en kansen per project meerdere keren per jaar geactualiseerd. Het actualiseren van de risico's stond grotendeels in het teken van de prijsstijgingen in de eerste helft van 2022. Het risico op prijsstijgingen wordt onder de algemene risico's geschaard omdat het buiten de invloedssfeer van de gemeente ligt. Gelet op de actuele inflatiecijfers bestaat het risico dat de werkelijke kosten (bij opdrachtverstrekking) flink hoger uitvallen dan de raming per 1-1-2022. Om in financiële zin voorbereid te zijn op dit risico is een scenario doorgerekend waarin als gevolg van de inflatie alle kosten binnen de grondexploitatiebegrotingen met 12% opgehoogd dienen worden in plaats van de 4% waar in het MPG 2022 rekening werd gehouden. In dat geval zou er sprake zijn van een stijging van de gewogen algemene risico's met bijna €0,5 miljoen:

	Halfjaar 2022			MPG 2022		
Scenario algemeen risico'	Ongewogen financieel effect	Kans	Gewogen financieel effect	Gewogen financieel effect	Vershil	
BIE	-1.557.466	50%	-778.733	-302.989	-475.744	

De actualisatie van de projectspecifieke risico's per 1 juli 2022 gaf weinig aanleiding om de risicobedragen te wijzigen. Bij Rijnsburgerblok K3-4 is wel een risico toegevoegd. Tijdens het ontwerpproces van de ballontuin is het inzicht ontstaan dat de geraamde aanlegkosten mogelijk te laag zijn om aan de kwalitatieve doelstellingen te voldoen. Het risico bestaat dat de actualisatie van de kostenraming na afronding van het ontwerp leidt tot een hoger bedrag en het saldo van de grondexploitatie daarmee verslechtert.

Tabel 1.2 Risico's MPG 2022 versus resultaten MPG halfjaar 2022 (BIE)

Nr.	Projectnaam	MPG 2022	MPG medio 2022	Vershil (- = nadeel)
4	Oude Rijnlocatie	-54.039	-54.039	-
9	Lammenschansdriehoek	-1.462.930	-1.462.930	-
19	Groenordhallen	246.250	246.250	-
45	Stationsgebied Rijnsburgerblok K1 t/m K5	-204.250	-264.250	-60.000
	Bouwgronden in exploitatie	-1.474.969	-1.534.969	-60.000

Het manifesteren van een risico heeft een verslechtering van het saldo van de grondexploitatie tot gevolg, en dit leidt bij negatieve grondexploitaties tot een benodigde aanvullende verliesvoorziening. Om hierop voorbereid te zijn wordt voor de projecten in uitvoering (Bouwgronden In Exploitatie, BIE) een risicoreservering getroffen gelijk aan het gewogen risicobedrag. Binnen het Vermogensbeheer Grondexploitaties bevindt de aanwezige weerstandscapaciteit voor actieve grondexploitaties zich in de reserve 'Risico's projecten in uitvoering'. Dotatie aan de reserve Risico's projecten in uitvoering vindt, -na besluitvorming in de gemeenteraad-, plaats vanuit de reserve Grondexploitaties ten koste van het vrij besteedbaar vermogen. Ook dit gebeurt één keer per jaar middels het "Meerjaren Perspectief Grondexploitaties"(MPG), onderdeel van de jaarstukken. Als de inflatie zich komend half jaar voordoet zoals hierboven geschetst, zal er in het Vermogensbeheer Grondexploitaties 2023-2027 rekening gehouden moet worden met een extra storting in de reserve Risico's Projecten in Uitvoering van bijna € 0,5 mln., wat uiteraard nog afhankelijk is van de ontwikkelingen komend half jaar in de project specifieke risico's.

Tabel 1.3 Beoordeling resultaten MPG halfjaar 2022

Nr.	Projectnaam	Vershil saldo NCW	Vershil risico's	Saldo grondexploitatie en risico's
4	Oude Rijnlocatie	-101.051	-	-101.051
9	Lammenschansdriehoek	-	-	-
19	Groenordhallen	-	-	-
45	Stationsgebied Rijnsburgerblok K1 t/m K5	-	60.000	60.000
	Saldo	-101.051	60.000	-41.051

Alleen het saldo de grondexploitatie Oude Rijnlocatie is gewijzigd ten opzichte van het MPG 2022. Deze wijziging was voorzien en heeft geen gevolgen voor de vermogenspositie van de gemeente.

De verhoging van het risicobedrag voor het Stationsgebied is ten opzichte van de totale grondexploitatiebegroting relatief gering. Daarmee kan gesteld dat medio 2022 de seinen voor alle grondexploitaties op groen staan.

Voortgang jaarschijf 2022

Met uitzondering van het budget binnen de grondexploitatie Oude Rijnlocatie voor afdracht aan het bomenfonds vormt het voortschrijdend inzicht per 1 juli 2022 geen aanleiding om de begroting voor de jaarschijf 2022 aan te passen ten opzichte van de prognoses van het MPG 2022 .

4.7 In control

In de paragraaf bedrijfsvoering van de Programmabegroting 2022 staat kort beschreven wat de aandachtspunten zijn voor 'in control' in 2022, zowel de reguliere punten als de specifiek voor 2022 relevante.

Speerpunten voor 2022, naast de focuspunten die worden genoemd in het Algemeen Controleplan 2022, waren:

1. de overgang van Servicepunt71 naar Leiden per 1-1-2023,
2. de werkzaamheden t.b.v. de invoering van een nieuw financieel en inkoopstelsel,
3. de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Over uitgevoerde doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken rapporteren wij in de jaarstukken.

Ad 1. Overgang Servicepunt71

De voorbereidingen voor de overgang van Servicepunt71 naar Leiden zijn in volle gang. Administratief en op het gebied van de informatievoorziening moeten veel zaken worden aangepast. Per 15 augustus is de nieuwe directeur voor Servicepunt geworven. Zij is tevens de directeur van het nieuwe cluster binnen de gemeente Leiden. Dat cluster gaat Interne Dienstverlening en Advisering heten (IDA). De huidige concernstaf komt daar ook bij.

Ad 2. Financieel en inkoopstelsel

In 2021 en 2022 hebben we veel werk verricht voor de voorbereiding van de invoering van een nieuw financieel en inkoopstelsel (ERPx van Unit4). In maart 2021 is de invoeringsfase begonnen. Het betreft een regionaal project waarbij dit stelsel in zes organisaties tegelijk werkend zal moeten zijn. Dat vergt een enorme inspanning van de gehele financiële kolom, inkoopadviseurs, informatieadviseurs en functioneel beheerders en vertegenwoordigers uit de gebruikersorganisaties.

De oorspronkelijke opleverdatum van het project was 1-1-2022. Na de start van het project in 2021 werd echter al vrij snel duidelijk dat de leverancier de beloofde opleverdatum niet kon halen. Na overleg met de leverancier zijn toen nieuwe contractuele afspraken gemaakt en is de nieuwe opleverdatum van 1-1-2023 afgesproken. Nu blijkt dat ook deze datum niet haalbaar is, omdat in de oplevering door de leverancier een aantal basisfunctionaliteiten die essentieel zijn voor een juiste werking van het stelsel nog niet of onvoldoende werken. Daardoor hebben wij het besluit genomen dat de geplande datum van 1-1-2023 niet gehaald kan worden. Op dit moment doen we onderzoek naar de mogelijkheden om het project te continueren en bereiden we besluitvorming daarvoor.

Zodra daar duidelijkheid over is, zal het college de raad hierover informeren.

Ad 3. Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 zal naar aanleiding van landelijke wetgeving het college een rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven. Het jaar van invoering is door het Rijk verzet van 2021 naar 2022 naar 2023. Hoewel Leiden reeds een in-control verklaring heeft, zal de rechtmatigheidsverantwoording niet geheel hetzelfde zijn. In 2022 zal de invoering daadwerkelijk moeten plaatsvinden. Inmiddels zijn daarvoor door de raad de benodigde besluiten genomen.

